

Působení médií na děti předškolního věku

Dagmar Prušová

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDÍÍ

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Institut mezioborových studií
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Dagmar Prušová**
Osobní číslo: **H128375**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Působení médií na děti předškolního věku**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v SR UTB ve Zlíně č. 7/2014, včetně příloh, případně podle dalších materiálů.

Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovo-
ního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím
bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena na:

- působení televize a internetu na děti předškolního věku;
- jaké vzory si dítě přebírá z televizních programů a jak je vnímá;
- jak se působení televize a ostatních médií projevuje v reálném životě dítěte - agrese a agresivita.

Součástí práce bude empirické šetření, eventuálně realizovaný sociologický výzkum zaměřený na dané téma.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Blažek, B. Tváří v tvář obrazovce. 1.vyd. Praha: Slon, 1995, 199 s. ISBN 80-85850-11-7.

Martínek, Zdeněk. Agrese a agresivita u dětí a mládeže. 1. vyd. Praha, 2008, 24 s. ISBN 978-80-86956-29-9.

Říčan, P., Pithartová, D. Krotíme obrazovku, jak vést děti k rozumnému užívání médií. 1. vyd. Praha: Portál, 1995, 62 s. ISBN 80-7178-084-7.

Suchý, A. Mediální zlo mýty a realita. 1.vyd. TRITON 2007, 167 s. ISBN 978-80-7254-926-9.

Šedová, Klára. Děti a rodiče před televizí, Rodinná socializace dětského televizního diváctví 1. vyd. Brno: Paido, 2007, 158 s. ISBN 978-80-7315-149-2.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Alena Plšková

Institut mezioborových studií

Datum zadání bakalářské práce:

15. prosince 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2015

Ve Zlíně dne 15. prosince 2014

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
ředitel ústavu

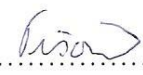
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 27. 4. 2015

Dagmar Prušová
Jméno, příjmení a podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou působení médií na děti předškolního věku, to je dětí od tří do šesti či sedmi let. Teoretická část se zabývá charakteristikou médií, jejich vlivem a funkcí. Dále vývojovým obdobím dítěte, sociální komunikací a rodinou. Cílem praktické části bakalářské práce je poukázat na to, jaký mají děti v předškolním věku vztah k médiím a zda z médií přebírají vzory.

Klíčová slova: dítě předškolního věku, média, rodina a výchova

ABSTRACT

This Bachelor work deals with the problem “The impact of mass media on preschool (at the age 3-7)”. Theoretical part characterizes mass media their influence and function in our society, further it touches evolutionary period of a child, social communication and a family. The aim practical part of work is to point out what attitude the preschool children take towards mass media and whether they take these media as an example.

Keywords: preschool children, mass media, family upbringing

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce paní PhDr. Aleně Plškové za vstřícnost, odborné rady a připomínky, které mi poskytla během zpracování bakalářské práce. Chtěla bych také poděkovat své rodině, za poskytnutí podpory během psaní bakalářské práce.

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Brně dne 27. 4. 2015

.....

Dagmar Prušová

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY	10
1.1 Dělení médií.....	10
1.2 Charakteristika médií.....	11
1.3 Vliv a funkce médií.....	13
2 RODINA A VÝCHOVA	16
2.1 Vývojová období dítěte	16
2.2 Sociální komunikace dítěte.....	19
2.3 Rodina ovlivňující život dítěte.....	23
3 MÉDIA V ŽIVOTĚ DÍTĚTE	26
3.1 Televize jako největší kamarád dítěte	26
3.2 Pozitivní a negativní vzory z médií.....	28
PRAKTICKÁ ČÁST	30
4 CÍLE, METODY VÝZKUMU A STANOVENÍ HYPOTÉZ	31
4.1 Cíle výzkumného šetření a hypotézy	31
4.2 Metody výzkumného šetření a charakteristika respondentů.....	32
4.3 Výsledky výzkumu	33
ZÁVĚR	47
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
SEZNAM GRAFŮ	51
SEZNAM PŘÍLOH	52

ÚVOD

Problematika působení médií je stále aktuální a diskutované téma. S neustálým rozvojem a přibývajícím novými technologiemi se rozšiřuje pole mediálního působení v životě jedince. Média bezpochybně tvoří součást běžného života dnešního člověka, a to od nejtěplejšího dětství, tím se média spolu s rodinou a dalšími společenskými institucemi spolupodílí na formování jedince. Hlavním cílem médií je informovat diváky či posluchače, musíme si však uvědomit, že jejich informace jsou jak pravdivé tak i nepravdivé. Tím je náš život a především život našich dětí ovlivněn.

Dítě se v raném věku formuje a vnímá veškeré informace, které na něj působí. Těmto způsobům se učí pomocí učení, v raném věku převažuje učení pomocí nápodoby vzorů, které ve svém okolí vidí. V dnešní době jsou to z větší části média, hrdinové z pohádek, podle kterých se děti chovají a oblékají.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část je rozdělena na tři kapitoly. První kapitola se zabývá hromadnými sdělovacími prostředky. Kapitola obsahuje dělení médií a jejich charakteristiku, celou kapitolu uzavírají funkce médií a jejich vliv na televizního diváka a to především na utváření socializace u dětí předškolního věku. Druhá kapitola se zabývá vývojovým obdobím dítěte v předškolním věku, komunikací a rodinou, protože rodiče jsou ti, kteří ovlivňují dětskou osobnost a zprostředkovávají dítěti kontakt s médii. Teoretickou část uzavírá kapitola s názvem Média v životě dítěte, ve které se zabývám pozitivními a negativními vzory z médií.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak působí média na děti předškolního věku a to přesněji jestli děti přebírají vzory z médií a snaží se napodobit jejich chování nebo vzhled. Další otázkou, kterou se bakalářská práce zabývá, se týká rodičů. Mají rodiče přehled o tom, co sleduje jejich dítě v televizi? Povídají si o sledovaném programu s dětmi? Další otázka, která bude řešena, se týká oblíbenosti médií. Která média děti preferují, počítač anebo televizi? Výzkum bude proveden pomocí kvantitativní metody, dotazníkovým šetřením. Respondenti budou vybráni z řad rodičů předškolních dětí v mateřské škole.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY

Média neodmyslitelně patří v dnešní době k životu každého jedince a slovo médium je nejpoužívanějším pojmem současnosti. Sdělovací prostředky nám přinášejí informace a jsou aktivní účastníci komunikačního procesu. Protože se bakalářská práce zabývá působením médií na děti předškolního věku, pokládám za důležité v první části práce stručně shrnout vývoj médií, jejich charakteristiku a rozdělení. V závěru první kapitoly se zaměřím na to, jakou funkci plní média v životě jedince a jaký mají vliv na dítě.

1.1 Dělení médií

Média jsou v současné době významným a nepostradatelným prostředkem vzdělávání, výchovy, akulturace, multikulturní výchovy a socializace jedince. Hromadné sdělovací prostředky mají přínos pro život člověka. Zprostředkovávají události a informace z celého světa a to slovem, ale i obrazem, a proto život člověka obohacují a rozšiřují jeho obzor. Zároveň mají i negativní stránku, přispívají k celkové nasycenosti, např. člověka ochuzují o spánek, člověk je pasivní a žije konzumní styl života.¹

V odborných publikacích nalezneme různé druhy dělení médií. Nejčastějším dělením bývá dělení na:

- chladná a horká média,
- klasická a elektronická média.

Členění médií na chladná a horká bylo vytvořeno již v šedesátých letech minulého století a to Marshalllem McLuhanem.

Chladná média se zaměřují na přenášení fakt a informací. Dají se dobře uchovat. Zaměřují se na racionální složku komunikace, recipient a příjemce. Frekvenci přijímání si vybírá komunikant sám. Mezi chladná média řadíme televizi a telefon.

Horká média jsou podmanivá. Kombinují akustická a vizuální data. Jejich cílem je intenzivní působení na emoce a smysly komunikanta. Intenzita divácké sledovanosti nemusí být až tak vysoká, protože diváci jsou zaplaveni informacemi všeho druhu. K těmto médiím řadíme např. film.

Ke klasickým médiím řadíme papír, tedy knihtisk. Elektronická média jsou např. rozhlas, televize, CD/DVD, mobilní telefon, internet.

---

¹ KRAUS, Bohuslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha, 2008,2014, s. 127

Anglosaská literatura používá dělení médií na tištěná a elektronická, ty jsou v posledních dvou desetiletích na vzestupu.²

1.2 Charakteristika médií

Média jsou v dnešní době neodmyslitelnou součástí masové komunikace. Přenáší různé informace a patří k aktivním účastníkům komunikačního procesu. Média začala vznikat společně s lidskou komunikací, a proto jsou na naší planetě od počátku lidstva. Bez médií by neexistoval ani kulturní posun naší společnosti.

Slovo média tedy v dnešní době spadá k nejčastějším pojmům a označuje všechny sociální systémy a technické prostředky komunikace. Pojem média nejčastěji užívají sociologové, psychologové a novináři v nejrůznějších souvislostech a významech a to ve smyslu televize, tisk, rozhlas a média přenášející data.

Pojem médium má původ v latině a znamená prostředek, prostředník. Je tedy zprostředkovatelem sdělení, která směřují k příjemci. S výrazem médium se setkáváme i ve fyzice, biologii či chemii a pro nás nejdůležitější oblastí v teorii sociální komunikace.

Použití slova médium:

- střední část něčeho (velikost oblečení – medium),
- slovesný rod, jehož podmět je jim přímo zasahován,
- osoba, která údajně zprostředkovává styk s duchy,
- předmět, který je nositelem jakýchkoliv dat,
- ve sportu poloměkký lyžařský vosk,
- v gastronomii z části propečený (např. biftek)³.

Hromadné sdělovací prostředky se používají při komunikaci a označujeme je slovem hromadné komunikační prostředky. Informace se pomocí nich šíří veřejně, nepřímou a jednostranně. Patří sem např. městský rozhlas, místní noviny. Pokud ale hromadné sdělovací prostředky postihnou celou naši společnost, hovoříme potom již o masové

² URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Karol MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha, 2011, s. 48-49

³ MIČIENKA, Marek, Jan Jiráček a kol. *Rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. Praha, 2006, s. 33

komunikaci – masmédiá. Informace šířené pomocí masmédií mají různá zaměření a povahu.

Mezi prvními prostředky masové komunikace byl tisk. Nazýváme ho médiem vizuálním. Existuje od poloviny 15. století, masově se rozšířil až v 19. století. Jeho vynálezce byl Johannes Gutenberg. Před rokem 1989 bylo možné přehledně spočítat a srovnat vydávané periodiky, kterých v tehdejší době bylo kolem 722 druhů. V dnešní době číslo periodik narostlo a máme registrovaných přibližně 3000 titulů. Tisk můžeme dělit podle mnoha kritérií např. podle periodity, technologie, barevnosti, zaměření či podle distribuce.⁴

Od 20. let minulého století se začal prosazovat další mediální prostředek a to rozhlas, audiovizuální médium. Největšího rozmachu se rozhlas těšil na konci 30. let až do konce 50. let kde ho vystřídala televize. První rozhlasový přijímač u nás se objevil před druhou světovou válkou tedy ve 30. letech a sloužil a stále slouží jako zdroj informací, zábavy a především jako zvuková kulisa, která nás obklopuje na každém kroku. V dnešní době máme řadu rozhlasových stanic s nejrůznějším zaměřením. Funkce rozhlasu se v dnešní době zredukovala na zpravodajství a hudební programy.⁵

Televizi lze nejjednodušeji definovat jako zařízení, které je schopno přijímat zvuk i obraz, tedy audiovizuální médium. Pojem televize vznikl ze starořeckého slova „tele“ daleko a latinského „vision“ vidění. Z pohledu dělení médií zařazujeme televizi mezi masová, horká a elektronická média, díky její technické pokročilosti předávat jak akustický tak i vizuální pohyb předávat komplexní komunikační obsah.⁶ Televizní vysílání můžeme rozdělit i podle subjektu na veřejnoprávní a komerční subjekt. Komerční televize se využívá k co největšímu zisku a je podnikatelským subjektem např. televize NOVA či PRIMA. Jejím cílem je zábava. Opakem je potom veřejnoprávní televize, která by měla sloužit jako instituce, která dbá na kulturní a národní identitu např. ČT 1 či ČT 2. Veřejnoprávní televize vysílá na celém našem území a snaží se oslovit každého diváka. Jejím cílem není zisk, ale podat všestranné informace.

Poslední médium, které do společnosti vstupuje na přelomu století a stává se součástí běžného života většiny lidí, se nazývá internet. Postupně se stává médiem, které získává prvenství nad všemi ostatními tradičními hromadně sdělovacími prostředky masové komunikace.

---

⁴ POSTLER, Milan. *Média v reklamě: televize, rozhlas, tisk*. Praha, 2003 s. 58

⁵ POSTLER, Milan. *Média v reklamě: televize, rozhlas, tisk*. Praha, 2003 s. 36

⁶ POSTLER, Milan. *Média v reklamě: televize, rozhlas, tisk*. Praha, 2003 s. 19

1.3 Vliv a funkce médií

Média hrají v životě jednotlivce i společnosti významnou roli. Proto se odborníci snaží zjistit, jaký je vliv médií na náš život. Například na téma televizní vysílání byl realizovaný výzkum, který publikuje Adam Suchý ve své publikaci *Mediální zlo. Závěr výzkumu* zněl: „*televize je podstatným zdrojem současné tvorby lidské identity, populárního vědění a zprostředkovatelem našeho kontaktu s okolím.*“ Televizní vysílání má své zastánce, ale i odpůrce. Zastánci televizního vysílání zdůrazňují její relaxační, informační a terapeutickou sílu. Odpůrci televizi vytýkají roli šířitelé křečovitých a násilných motivů. Jedinou funkci, kterou nezpochybňují, je funkce informační.⁷

Rosengren vidí v postavení současných médií vlivný socializační faktor:

- vyskytují se po několik hodin denně každý den v roce téměř ve všech domácnostech,
- nabízejí nekonečně mnoho zábavy a informací,
- ustavují agendu politických, ekonomických a kulturních diskuzí,
- zajišťují formální, na vzdělání zaměřenou socializaci,
- pomáhají konzervovat struktury moci a současně připravují půdu pro životně důležité procesy⁸.

Přestože média představují významný faktor při utváření života jednotlivce i celé společnosti není jednotný názor na to, čím média mohou ovlivňovat jedince i společnost a jaké povahy jejich působení je. Prostřednictvím kterých prostředků se děje působení médií nemá jednotný názor. Helus uvádí, že multimédia „*masově ovlivňují u dětí a mládeže skladbu jejich dne, zájmy, vzory k napodobování, způsoby chování, hodnotové systémy, názory a postoje.*“⁹ McQuail uvádí, že především děti mají snahu nalézat v médiích poučení o životě a média tedy silně formulují jejich očekávání, především těm dětem, kterým chybí zdroje informací a způsoby řešení problémů, pro ně reálném kontextu. Rodiče upadají k názoru, že vliv médií má negativní účinky na jejich děti.¹⁰

⁷ URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Karol MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha, 2011, s. 102 - 103

⁸ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. Praha, 2009, 413 s. 23-24

⁹ HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha, 2004, s. 64

¹⁰ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha, 1999, s 392 - 393

I Burton a Jiráček uvádí, že média nabízejí pro děti příklady modelových vzorců chování a působí na ně v oblasti změn postojů a nápodoby a že působení médií může být v některých případech i pozitivního charakteru.¹¹

Na posuzování vlivu médií působí tři faktory:

- stav společnosti samé např. uspořádání času, způsob komunikace, úroveň vzdělanosti,
- rozvoj médií např. technický rozvoj, protože úvah o účincích médií přibývá, jakmile se objeví nová komunikační technologie,
- rozvoj poznání společnosti a uvažování o ní např. představy o účincích médií se mění v závislosti na rozvoji sociologického a psychologického poznání.

Vliv médií můžeme dělit na:

- krátkodobé, dlouhodobé,
- přímé, nepřímé,
- plánované, neplánované.

Krátkodobé účinky se u člověka projevují okamžitě jako bezprostřední, pomíjivé reakce, emocionálního či fyziologického charakteru. Například napínavý příběh vyvolává napětí, horor strach a zpravodajství o brutálních vraždách v nás vyvolá pocit pohoršení nebo ohrožení oproti tomu komedie v nás vyvolává smích a uvolnění.

Dlouhodobý účinek je trvalejšího charakteru, odchází se změnou tématu. Například socializace jedince do společnosti s podporou médií, které nabízejí divákům vzory chování v různých rolích.

Přímé a nepřímé účinky médií souvisejí s nabízením mediálního obsahu a bývají krátkodobého charakteru. Přímé účinky můžeme nacházet v předvolební kampani určité strany a její úspěch ve volbách. Nepřímý vliv se může projevit až s odstupem času.

Plánované a neplánované účinky médií. Některé předpokládané účinky odpovídají komunikačním záměrům podavatele. V médiích se odehrávají nejrůznější duhy kampaní. Jejich cílem je dosáhnout odezvy od publika. Například voličské nebo spotřebitelské

---

¹¹ BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. *Úvod do studia médií*. Brno, 2001, s. 368

chování anebo změny v životním stylu. Spadá sem komerční, politický a sociální marketing.¹²

Vliv médií je bezpochybně obrovský a vlivem zvyšování přibývá na své dominanci. Musíme ale brát v úvahách, že média působí vždy v dobovém sociálním, kulturním a politickém kontextu a v momentální situaci, proto není možné izolovat jejich vliv od vlivů ostatních. Nelze v žádném případě podceňovat vliv médií. Média působí přinejmenším stejně jako jiné sociální instituce např. škola, rodina.¹³

Funkce médií

Média plní v životě jedince řadu funkcí s rozdílnou intenzitou, účinkem a důsledkem.

- Informativní funkce – poskytuje informace, rozšiřuje poznání a má vzdělávací charakter. Tuto funkci zastává např. televize vysílající dokumentární pořady, soutěže a zpravodajství.
- Formativní funkce – ovlivňuje celou naši osobnost, působí na postoj adresáta a to především na jeho osobní, individuální a společenskou aktivitu. V neposlední řadě má výchovný charakter.
- Komunikativní funkce – má schopnost uskutečňovat spojení mezi určitou událostí, skutečností na straně jedné a příjemcem na straně druhé. Zařazujeme sem i funkci přínosu médií v celkovém procesu socializace.
- Rekreativní funkce – přináší adresátovi podmínky pro odpočinek a regeneraci sil. Odpoutává člověka ze všedního shonu a dává mu zapomenout od každodenních starostí. Slouží k zábavě a relaxaci.¹⁴

---

¹² JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Praha, 2007, s. 173 - 175

¹³ MIČIENKA, Marek, Jan Jiráček a kol. *Rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. Praha, 2006, s. 33

¹⁴ KRAUS, Bohuslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha, 2008,2014, s. 126-127

2 RODINA A VÝCHOVA

Bakalářská práce se zabývá médii a dětmi, respektive působením médií na děti v předškolním věku, proto pokládám za další nezbytnou součást práce představit vývoj dítěte a jeho specifika v předškolním věku. Dále jsem specifikovala komunikaci dítěte a jeho řeč. V neposlední řadě také vliv rodiny a výchovné styly, které na dítě působí. Protože rodiče jsou ti, kteří dítěti zprostředkovávají informace a jsou hlavními socializačními činiteli.

2.1 Vývojová období dítěte

Ve většině odborných publikací je předškolní období vymezeno od 3 do 6-7 věku dítěte. Je to jedno z nejdynamičtějších období člověka. Dítě stále hledá aktivitu a to jak tělesnou tak duševní. Projevuje zájem o okolní svět a vše co ho obklopuje. Předškolní věk bývá nazýván obdobím hry, protože právě při hře se dítě nejvíce projevuje. Dítě v předškolním věku prochází významnými změnami ve všech oblastech vývoje.¹⁵ Jak uvádí Lisá a Kňourková „*Předškolní věk má dvě rozmezí daná novým sociálním zařazením dítěte. Na samém počátku, mezi třetím a čtvrtým rokem, je to vstup do mateřské školy a na konci, po dovršení šestého roku, nástup do základní školy.*“¹⁶

Biologický vývoj

U dětí tohoto věku pozorujeme velké rozdíly v tělesných proporcích. „*Mezi třetím a pátým rokem života je přírůstek délky zhruba 7 – 9,5 cm, konečná délka v šesti letech je 110 až 115 cm. Dítě přibývá asi 2 – 3 kg ročně, je tedy hmotnost šestiletého dítěte 20 – 22 kg. V tomto období nedochází k růstu pouze dolních končetin, ale prodlužují se i horní končetiny, které se doposud opožďovaly, a tak teprve v pěti letech dosahují dvojnásobek délky, kterou měly při narození.*“¹⁷ Hrubá i jemná motorika dítěte se výrazně zdokonalila, pohyb dostává elegantnější a hbitější podobu. Dítě je schopno napodobovat pohyb podle dospělého a proto je vhodná doba pro zahájení sportů, jako je například plavání, lyžování, jízda na kole, ale i taneční průprava. Veškeré pohyby se projevují i v sebeobsluze, dítě se již téměř samostatně svléká, obléká, skládá si věci či pečuje o svoji hygienu. Veškeré tyto věci patří do tzv. hrubé motoriky. Ani jemná motorika nezůstává pozadu. Dítě si velmi rádo hraje s různými předměty jako je plastelína, kostky, stavebnice ale i s předměty které ho obklopují, knoflíky, kamínky, klacíky, látka. U veškeré činnosti se zdokonaluje úchop

¹⁵ MERTIN, Václav, GILLERNOVÁ Ilona (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha, 2010 s. 13

¹⁶ LISÁ, Lidka a Marie KŇOURKOVÁ. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*. Praha, 1989 s. 173

¹⁷ LISÁ, Lidka a Marie KŇOURKOVÁ. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*. Praha, 1986 s. 169

a kolem čtvrtého roku si dítě vyhraňuje laterální, tedy na základě dominance hemisféry se z dítěte stane levák či pravák.¹⁸

Kognitivní vývoj

Nejen v biologickém vývoji, ale i v kognitivní oblasti dochází k velkým změnám. Dle J. Piageta dítě kolem čtyř let volně přechází z fáze předpojmového myšlení do fáze předoperačního stádia což znamená, že je stále vázáno na konkrétní činnost, na to co v danou chvíli vidí. Dokazuje to J. Piagetův pokus s přesypáváním korálků z širší nádoby do užší nádoby. Předškolní dítě ještě nedokáže chápat více faktorů najednou, jako je výška a šířka nádoby. Proto nám řekne, že v užší nádobě je více korálků.¹⁹ Vágnerová shrnula způsob zpracování informací a uvažování předškolního dítěte do následujících pojmů: Centrace, zúžení a trvání na jednom obvykle nejnápadnějším znaku a ostatní věci jsou pro dítě nezajímavé. Výrazný znak, který dítě upoutá, má většinou vztah s aktuální potřebou dítěte. Egocentrismus je vnímání pouze svého názoru a nerespektování potřeb jiných. Fenomenismus, ulpívání dítěte na určité představě světa, které se nechce vzdát. Prezentismem je dítě vázáno na přítomnost, na aktuální dění ve světě. Magičnost patří mezi nástroje fantazie. Dítě si pomocí ní doplní reálné dění ve světě. Animismus, antropomorfismus, přiřazování neživým věcem vlastnosti živých bytostí. Arteficialismus, dítě věří, že všechno udělal člověk. Absolutismus je pro dítě velice důležitý, ujišťuje se jím, že poznání má jednoznačnou platnost.²⁰

Vnímání dítěte předškolního věku je globální, dítě není prozatím schopno vnímat jednotlivě a rozlišovat základní tvary. Nejvíce ho upoutá výrazný detail, který má spojitost s aktuální potřebou či zájmem.²¹ Jak uvádí Mertlin a Gellnerová v předškolním období se „*rozvíjí zraková a sluchová diferenciacce, která je nezbytná pro pozdější proces analýzy a syntézy při čtení a psaní. Vnímání prostoru je dosud nepřesné, opět stačí výrazný podmět, který ho dokáže zcela „poplést“. Nepřesné vnímání časového úseku – přeceňuje čas, který tráví nezajímavým způsobem, a naopak.*“²²

Pozornost v raném dětství je ještě slabá. Ke zvyšování pozornosti a její záměrnosti pomáhají konstrukční hry, plnění úkolů či sledování televizních pořadů. Aby sledování

¹⁸ MERTIN, Václav, GILLNERNOVÁ Ilona (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha, 2010, s. 13,14

¹⁹ ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno, 2000 s. 74

²⁰ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I: Dětství a dospívání*. Praha, 2008 s. 174 - 176

²¹ MERTIN, Václav, GILLNERNOVÁ Ilona (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha, 2010 s. 14

²² MERTIN, Václav, GILLNERNOVÁ Ilona (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha, 2010 s. 14

televize získalo svůj účinek, je nutné si s dětmi povídat o tom co viděly či jim dát prostor, aby to namalovaly. Kresbou zážitku rozvíjí nejen pozornost, ale i jemnou motoriku, fantazii, paměť a v neposlední řadě formuje svoje myšlenky.²³

„*Rozvoj paměťových schopností závisí na zrání příslušných mozkových struktur, na aktuální úrovni kognitivních schopností a na zkušenosti.*“²⁴ Záměrná paměť se začne objevovat až postupně nejdříve kolem pátého roku. V raném věku se objevuje bezděčná, mechanická paměť. Dítě je schopno zapamatovat si množství básniček a písniček, nepamatuje si však obsah, ale rým a rytmus osvojeného textu. Paměť je spíše krátkodobá, ale silné emoční zážitky si dítě uchovává natrvalo. Bezděčně a mechanicky si dítě osvojuje zážitky konkrétní a názorné.²⁵

Představy a fantazie předškoláka jsou bohaté a velmi barvité. Doposud není ovládané kritické myšlení, proto si dítě do vnímaných jevů samo doplňuje tzv. dětskou konfabulací. Jak uvádí Vágnerová „*Předškolní děti interpretují realitu tak, aby pro ně byla srozumitelná a přijatelná. Ze stejného důvodu se objevují nepravé lži. Děti kombinují vzpomínky s fantazijními představami, ovlivněnými jak zralostí, tak aktuálními potřebami a citovým laděním. Pro ně však představuje skutečnost a ony sami jsou o jejich pravdivosti přesvědčeny.*“²⁶

Emoční a sociální vývoj

Emoční prožívání u dětí předškolního věku začíná být více stabilní a vyrovnané. City jsou u dítěte stále emotivní a přechází lehce v afekty, např. střídá vztek s radostí a bývají vázány na konkrétní situaci. Vágnerová shrnula emoční prožívání dětí do několika bodů. Vztek a zlost jsou vyvolány frustrací, jinak nebývají už tak časté. Nejvíce se objevuje ve spojitosti s vrstevníky či při větší míře zákazů a příkazů. Projevy strachu jsou vázány na živou představivost dítěte, kdy dítě je schopno vytvořit si imaginární postavy a strašit se jimi navzájem. Podle charakteru se projevuje bázlivost a každé dítě reaguje jiným způsobem. Strach může vyústit v odmítání samoty a ulpívání na dospělé osobě, může mít i jiné podoby jako např. noční pomočování, koktavost. Postupně se začíná rozvíjet i smysl

²³ ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno, 2000 s. 70

²⁴ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I: Dětství a dospívání*. Praha, 2008 s. 191

²⁵ ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno, 2000 s. 71 - 72

²⁶ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I: Dětství a dospívání*. Praha, 2008 s. 182

pro humor, který je jednoduchý, za vtipné dítě považuje opakování nesmyslných slov. Předškolák již chápe budoucnost a dokáže se na ni těšit.²⁷

V socializaci dochází k zásadním změnám. Neprobíhá jenom doma, ale i mimo rodinu, můžeme jí označit fází přesahu rodiny všemi směry. „*Předškolní věk je třeba chápat jako období přípravy na život ve společnosti, a to z širšího hlediska, než je pouze bezprostředně navazující vstup do školy.*“²⁸

Hra

Převážná činnost dítěte v předškolním období je hra. Předškolní období je proto často označováno jako období hry. Hra je již rozvinutější a intenzivnější. Velký význam pro hru mají sociální role, tedy hry na sociální role – na povolání, na rodinu, ale také sociální role, které jsou přebírány z pohádek a příběhů. Dítě se snaží napodobit své vzory, zkouší si samo situaci, kterou zhlédlo v pohádce. Sociální role ve hrách pomáhají dítěti nahlížet na svět a pochopit dospělou populaci z jiné perspektivy a tím mu umožňují vyrovnat se s realitou, která mu v některých situacích způsobuje problém.²⁹

2.2 Sociální komunikace dítěte

„*Schopnost komunikace je základním a životně důležitým procesem pro existenci a organizaci každé společnosti, poněvadž každá vzájemná akce individuí je založena na významech, které poté, co byly přeneseny prostřednictvím komunikace, jsou společně sdíleny.*“³⁰

Sociální komunikace nemá v odborné literatuře jednotnou definici. Například Pedagogický slovník definuje komunikaci jako sdělování informací, myšlenek, pocitů a dorozumívání mezi lidmi.³¹ Miroslav Hladílek definuje komunikaci slovy: „*Sociální komunikace je sdělováním, přenosem informací, či výměnou významů v rámci sociálního kontaktu do souvislosti se společenskými systémy a jejich strukturou*“³²

²⁷ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie 1: Dětství a dospívání*. Praha, 2008 s. 197

²⁸ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie 1: Dětství a dospívání*. Praha, 2008 s. 202

²⁹ ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno, 2000, s. 83 - 85

³⁰ BYTEŠNÍKOVÁ, Ilona. *Rozvoj komunikačních kompetencí u dětí předškolního věku*. Brno, 2007, s. 59

³¹ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., Praha, 2001, s. 104

³² HLADÍLEK, Miroslav. *Úvod do sociální a pedagogické komunikace*. Praha, 2006, s. 7

Pojem, který úzce souvisí s pojmem sociální komunikace, je sociální interakce. Sociální interakce je obecnější a v určitém smyslu i pojem širší a nadřazenější. To, co zahrnuje navíc, se týká spíše aktivity konativní a potenciální možnosti. Aktivita každého člověka je zároveň výsledkem i příčinou aktivity jiných lidí. Aktivitou zúčastněných v případě mezilidského chování mohou být i tělesné pohyby. Interakce se může v pozitivní podobě realizovat jako kooperace nebo participace, konsensus, koordinace, akomodace nebo asimilace. V negativní podobě jako soutěživost, rivalita, segregace, diskriminace, ostrakismus, konflikt, boj. Naproti tomu sociální komunikace se dá více specifikovat jako interakce prostřednictvím kódovaných symbolů verbálních nebo neverbálních. Sociální komunikace je interakční proces mezilidského dorozumívání. Touto cestou si lidé sdělují významy pomocí konvenčních znaků. Tyto dva pojmy, tedy sociální interakce a sociální komunikace, lze označit také jako dva aspekty jednoho procesu.³³

Funkce komunikace

Stejně jako neexistuje jednotná definice komunikace, nelze ani rozdělit funkce komunikace do jednoznačných bodů. Některé funkce se navzájem překrývají jako například informativní funkce se zábavnou funkcí. Dle Mikuláščíka lze funkce komunikace rozdělit následně:

funkce informativní – sdělování informací, dat a faktů mezi lidmi,

funkce instruktivní – informace s přidavkem popisu, vysvětlení,

funkce přesvědčovací – působí na druhého s cílem změnit jeho názor,

funkce posilovací a motivující – posílení vlastního sebevědomí, potřebnosti,

funkce zábavnou – s cílem pobavit druhého, zpestřit čas komunikace,

funkce vzdělávací a výchovná – používána převážně ve vzdělávacích institucích,

funkce socializační a společensky integrující – vytváření nových vztahů, pocit sounáležitosti,

funkce osobní identity – komunikace na úrovni JÁ, ujasnění věcí o nás samotných,

funkce poznávací – předávání informací ze života – vzpomínky, plány,

funkce svěřovací – při potřebě pomoci či zbavení se tíživého napětí,

funkce úniková – funkce slouží k neutrální komunikaci, k odreagování³⁴.

³³ MIKULÁŠTÍK, Milan. *Interpersonální komunikace*. Zlín, 2001, s. 13

³⁴ MIKULÁŠTÍK, Milan. *Interpersonální komunikace*. Zlín, 2001, s. 14-15

Komunikační proces

Nejdůležitější charakteristikou komunikace je její proměnlivost v čase. Dá se zaznamenat v podobě zápisu, není statická a je závislá na celé řadě podmínek a působících vlivů. Proto při jejím pochopení se musíme zajímat nejen o její výstup a pronesení, ale také o fázi přípravy, myšlenku a širší kontext.

Součástí komunikačního procesu jsou:

Komunikátor – vysílá počáteční zprávu a předpokládá, že příjemce porozumí tomu, co mu chce sdělit a má podobný kódovací systém.

Komunikant – přijímá vyslanou zprávu. Komunikant předpokládá, že jak komunikátor, tak i on, mají společný repertoár poznatků a vyjadřovacích schopností.

Komuniké – je zpráva, kterou sděluje jeden člověk druhému, je předávána pomocí verbálních a neverbálních symbolů.

Komunikační jazyk – je jazyk, kterým se předává komunikační zpráva.

Komunikační kanál – cesta, kterou je informace předávána. Při komunikaci tváří v tvář jsou zvuky, pohledy a pohyby těla.

Zpětná vazba (feed back) - při komunikaci velice důležitá, působí jako reakce na přijaté informace v podobě potvrzení sdělení.

Komunikační prostředí – patří mezi důležité komunikační prvky, které mají vliv na komunikaci. Některá prostředí dávají komunikaci formální a reprezentativní význam.

Kontext – situace, ve které komunikace probíhá. Má složku vnitřní a vnější. Vnitřní je to, co se odehrává v nás a vnější co na nás působilo dříve a působí nyní.³⁵

Jazyk a jazykové roviny

Dle Býtešnickové je jazyk specifická vlastnost pro určitou skupinu lidí. Jazyk můžeme rozdělovat na zvukový, písemný či jiný kód předávání informace. Každý jazyk má svá přesná pravidla, která jsou platná pouze pro tu určitou skupinu lidí, které jazyk náleží. Pod tato pravidla spadá sémantická, gramatická, fonologická a fonetická pravidla jazyka. Atkinson (citován dle Býtešnickové) naopak uvádí, že jazyk je jediný prostředek komunikace pro myšlenky. Jazyk představuje univerzální prostředek, kde každá společnost a každá lidská bytost která má inteligenci, si osvojí svůj rodný jazyk.³⁶

³⁵ MIKULÁŠTÍK, Milan. *Interpersonální komunikace*. Zlín, 2001, s. 16-21

³⁶ BYTEŠNÍKOVÁ, Ilona. *Rozvoj komunikačních kompetencí u dětí předškolního věku*. Brno, 2007, s. 61

Jazykové roviny

Dítě v předškolním věku by v době odchodu z mateřské školy mělo být schopné komunikovat na takové úrovni, aby řeč byla souvislá a srozumitelná a dítě mohlo bez problému navazovat kontakty s ostatními jedinci. Je tedy nezbytně nutné se u dětí zaměřit na rozvoj všech jazykových rovin, které se navzájem prolínají.

Mezi jazykové roviny řadíme

- Rovina lexikálně – sémantická se zabývá rozvojem slovní zásoby. Dítě si na začátku osvojí pasivní slovní zásobu a až postupně se k ní přidává aktivní slovní zásoba. Je velice důležité s dítětem komunikovat a pojmenovávat jevy a děje, které bezprostředně dítě obklopují. K rozvoji slovní zásoby využíváme pohádky, básničky, písničky, ale i didaktické obrázky, při kterých nám dítě popisuje situace, které na obrázku vidí.

- Rovina morfologicko – syntaktická u dítěte rozvíjí gramatickou stránku věty. V této rovině je nezbytně nutné poskytnout dětem správný řečový vzor. V předškolním věku už obvykle dítě tvoří souvětí správně. Mělo by používat všechny slovní druhy.
- Rovina foneticko – fonologická sleduje rozvoj správné výslovnosti, sleduje i sluchové a zrakové vnímání, motoriku mluvních orgánů a jemnou motoriku. U mladšího školního věku se zaměřuje na správnou výslovnost hlásek a v případě potřeby formou hry na jejich nápravě. Předškolní dítě by však už mělo mít fonemicko – fonologickou stránku řeči zvládnutou.
- Rovinou pragmatickou rozumíme uplatnění komunikačních schopností ve společnosti. U dítěte rozvíjíme schopnost verbálně vyjádřit své požadavky a potřeby, zvládnutí dialogové situace, umět navázat a vést rozhovor a naslouchat druhým.³⁷

Řeč dítěte a její rozvoj

*„Řeč je základní lidskou potřebou. Bez ní může mysl dítěte v citlivém údobí strádat a utrpět škodu. Pokud k dítěti nikdo nepromlouval do zhruba deseti let, může zůstat celý život němý, nebo přinejmenším řečově velice zaostalé.“*³⁸ Klíčovým obdobím pro rozvoj řeči považujeme věk mezi třetím až šestým rokem. Tříleté dítě ovládá slovní zásobu zhruba 700 – 900 slov, čtyřleté dítě má o 400 slov více a zvládá popsat předložený obrázek. V pěti letech se slovní zásoba rozroste až o 2000 slov a dítě zvládá vyprávět pohádku a doplňovat

³⁷ BYTEŠNÍKOVÁ, Ilona. *Rozvoj komunikačních kompetencí u dětí předškolního věku*. Brno, 2007 s. 81- 89

³⁸ BRIERLEY, John. *7 prvních let života rozhoduje: [nové poznatky o vývoji mozku a výchova dítěte]*. Praha, 1996 s. 48

ji svou fantazií. Důležitým obdobím ve vývoji dětské řeči je kladení otázek „první a druhý věk otázek“. První věk otázek nastupuje okolo roku a půl a je provázen otázkami „Kdo je to?“ „Co je to?“ Kolem tří a půl roku se u dítěte začne projevoovat druhá fáze otázek „Proč? Jak to dělá? Proč to dělá?“ Je důležité odpovídat dítěti ochotně na otázky a snažit se o co největší porozumění pro dítě. Otázky slouží k rozvoji elementárních operací a jsou důležité k poznávacím funkcím.³⁹

2.3 Rodina ovlivňující život dítěte

*„ Má-li se dítě vyvíjet po duševní a charakterové stránce
ve zdravou a společností užitečnou osobnost, musí vyrůstat
v prostředí stálém, citově příznivém, vřelém a přejímajícím.“*

Z. Matějček⁴⁰

Definice rodiny

Rodina je již po staletí považována za malou sociální skupinu, která je spojena manželstvím, adopcí či pokrevním příbuzenstvím. Její členové se řídí určitými vzorci chování a každý v rodině zastává svoji sociální roli. Funkce rodiny se mění podle společenských potřeb. Nejobvyklejšími funkcemi rodiny je funkce reprodukční, sociálně výchovná, ekonomická, obranná a emocionální.⁴¹

Matějček o rodině hovoří nápodobně. „ Rodina je základní sociální skupinou, je spojena výlučností svých vztahů, soužitím, sdílením přítomnosti, společné aktivity, ale i očekáváním a plánováním společné budoucnosti.“⁴²

Vliv rodiny na dítě

Rodiče mají největší podíl na socializaci dítěte. Je tedy velmi důležité, jaké panují vztahy mezi rodinou. Pokud jsou vztahy mezi členy pozitivní, může se dítě cítit bezpečně a jistě. Již velmi malé dítě vnímá atmosféru rodiny, zda je jeho matka šťastná, veselá, spokojená a chová ho v náruči, anebo jestli pláče a je úzkostná. Podle teorií o agresivním chování se uvádí za nejagresivnější chování mlčení. Pokud mezi sebou rodiče nekomunikují,

³⁹ LISÁ, Lidka a Marie KŇOURKOVÁ. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*. Praha, 1986 s. 184 - 185

⁴⁰ ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno, 2000 s. 160

⁴¹ LENDEROVÁ, Milena, Tomáš JIRÁNEK a Marie MACKOVÁ. *Z dějin české každodennosti: život v 19. století*. Praha, 2009, s. 158

⁴² VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie 1: Dětství a dospívání*. Praha, 2008 s. 204

atmosféra mezi nimi je silně agresivní a dítě ji velmi intenzivně vnímá, byť ani nechápe co se kolem něj děje. Tím jsou napadeny nejdůležitější potřeby dítěte, pocit jistoty a bezpečí.⁴³

Jak již bylo řečeno, na vývoj dítěte má rodina velký vliv. Dítě v rodině tráví nejvýznamnější část svého života, to je dětství, kdy se klade základ pro vývoj celé pozdější lidské osobnosti. Z hlediska tělesného i duševního vývoje je považováno za nejdůležitější období lidského věku prvních šest let života dítěte. Dochází zde k vytvoření tělesných, duševních a mravních základů lidské osobnosti. Celý pozdější život člověk čerpá z těchto vzorců chování, které si v dětském věku vypěstoval.

„Je-li dětství jedním z nejdůležitějších období lidského života, jest rodinné prostředí nejdůležitějším faktorem dětství, neboť v žádném pozdějším údobí věku nezávisí jedinec tak bezprostředně a v takovém měřítku na svém prostředí, jako právě ve věku raném.“⁴⁴

Výchovné styly

„Výchova a vzdělávání je komplikovaný jev, ve kterém se odráží působení ve vzájemných souvislostech. Vztahy dospělých a dětí mají výrazně interaktivní charakter.“⁴⁵ Každé dítě potřebuje dospělý vzor, který mu projevuje lásku a ukazuje hranice. Pro vývoj dítěte jsou nesmírně důležité city, láska a porozumění a v neposlední řadě způsob výchova.

Způsoby či styly výchovy vyjadřuje vzájemnou interakci a komunikaci mezi rodiči a dětmi. Pedagogika se již od nepaměti zabývá různými styly výchovy. K obecně nejznámějším patří výchova ve Spartě či v Aténách. V pozdější době to byly pedagogové, kteří udávali výchovné principy. Nejvýznamnější pedagogové byli J. A. Komenský, J. J. Rousseau, M. Montessori a mnoho dalších pedagogů.

Mezi tradiční nejjednodušší typologií stylů výchovy, je typologie dle K. Lewina:

- autokratický styl – jak již sám název naznačuje, jedná se o velmi tvrdý styl, ve kterém převažují rozkazy, hrozby a tresty. Přání a potřeby dítěte nejsou brány na zřetel,
- liberální styl – neboli lhostejný, nejsou zde žádné požadavky, kontroly, dětem nejsou stanoveny meze ani hranice, bez pomoci stanovení životních cílů,

⁴³ MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha, 2002, s. 15

⁴⁴ UHLÍŘ, František. *Sociologie rodiny s hlediska dětského vývoje*. Praha, 1947, s. 28

⁴⁵ MERTIN, Václav, GILLERNOVÁ Ilona (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha, 2010, s. 183

- integrační styl – nejvhodnější ze všech stylů, podporuje dítě, příkazy v omezené míře, dává dítěti náměty a návrhy pro samostatné rozhodování, rodič s dítětem komunikuje na stejné úrovni.

V současné výchově se spíše pracuje s dimenzionálními způsoby výchovy a to dimenzí emočního vztahu a dimenzí řízení.

Dimenze emočního vztahu tvoří dva protipóly kladný a záporný. V kladném přístupu rodiče plně podporují dítě, těší se z jeho výsledků, prožívají s ním jeho radosti. Naopak v záporném emočním vztahu dítě nemá žádnou podporu od rodičů, rodičem s ním nesdílejí jeho radosti a úspěchy. Dimenze řízení je chápána jako výchova požadavků a volnosti. Řízení v rodině může mít čtyři formy:

- Silné řízení zahrnuje množství úkolů a nároků a jejich přísná kontrola.
- Střední řízení, to jsou přiměřené nároky a jejich kontrola.
- Slabé řízení představuje minimum požadavků bez důsledné kontroly.
- Rozporné řízení to je množství požadavků bez příslušné kontroly.

Obě dimenze se navzájem prolínají a doplňují.⁴⁶

---

⁴⁶ MERTIN, Václav, GILLERNOVÁ Ilona (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha, 2010 s. 183-187

3 MÉDIA V ŽIVOTĚ DÍTĚTE

Třetí kapitola bakalářské práce se zaměřuje na působení médií a jejich promítání se v životě dítěte a jaké vzory děti přebírají z médií. Již Hauser uvádí že: „*Počítač si nestěžuje a nikdy se neurazí. Odměňuje okamžitě.*“⁴⁷

3.1 Televize jako největší kamarád dítěte

Mediální svět, který dnes známe, působí velice zajímavě nejen na dospělé, ale převážně na děti. Média nabízejí spoustu lákavých a zajímavých podmětů, které vzbuzují pozornost a zájem, dovedou upoutat pozornost na delší dobu. Největším a nejvyhledávanějším lákadlem se stává pro děti televize a počítač. Podměty se zde rychle mění, pohybují a dominují zde pestré barvy a to vše doplňují poutavé příběhy či hry.

Televize a počítač se pro řadu dnešních rodin staly členy a je těžké si bez nich představit život. Podle statistických údajů se televize nachází téměř v každé domácnosti. Mnohé děti mají televizi či počítač ve svém pokoji a neomezeně je mohou používat. Rodiče v dnešní době nemají na děti tolik času, kolik by potřebovali a tak jsou stále více děti odkázáni na televizní pořady. Takové děti nazýváme např., kulturně zvýhodněné. „*Tyto děti nacházíme nejenom v chudinských čtvrtích, nýbrž i stále častěji na bohatých předměstích. Kulturně znevýhodněným dítětem je dítě televizní, neboť televize poskytuje nové prostředí s nízkou mírou vizuální orientace a vysokou mírou vztažnosti, což dosti znesnadňuje přizpůsobení našemu starému školskému systému.*“⁴⁸ Dalším označením pro děti, které tráví převážnou část času u televize, označujeme za televizní děti. Tyto děti zpravidla trpí nízkou koncentrovaností, nedostatečnou slovní zásobou a špatnou vyjadřovací schopností, často se přidávají i problémy se spánkem. Studie, které se zabývají touto problematikou, pozorují na dětech i zhoršené školní výsledky a to v důsledku intenzivního sledování televize v batolecím a předškolním období, než u vrstevníků, kteří sledovali televizi v omezené míře. Problémy s pozorností jsou způsobeny vytlačením činností a aktivit, které jsou pro správný vývoj důležité. Byť televize nabízí pestrou nabídku programů, nic nenahradí dítěti více než aktivní hra v kolektivu vrstevníků, poznávání okolního světa prostřednictvím všech smyslů. Problém též nastává v jednostranné komunikaci. Děti nejsou nucené mluvit, neumějí reagovat a klást otázky. Získávají životní zkušenosti pouze z televizních obrazovek a vytváří si tím deformovaný pohled na svět. Osvojují

⁴⁷ HAUSER, Uli. *Rodiče potřebují hranice*. Překlad Lucie Simonová. Praha, 2012, s. 105

⁴⁸ McLuhan, Herbert Marshall. *Jak rozumět médiím*. Praha, 1991, s. 10.

si agresivní vzorce chování prostřednictvím postav a tím je ohrožen celý přirozený mravní vývoj dítěte. Malí diváci ztrácí přehled o reálném fungování mezilidských vztahů a do budoucna se ochuzují o bezproblémové navazování přátelských vztahů a kontaktů s vrstevníky.⁴⁹ Neodmyslitelnou součástí dnešních dětí a mládeže je internet a s tím spojené i počítačové hry. S počítačem se setkáváme všude, doma, ve škole, v knihovně, v mobilu a mnohých dalších situacích. Digitální technologie přináší pro děti nespočet prožívání a poznávání reálného světa. Proto tráví děti nespočetně hodin u počítače a v současné době i v mnohém předčí svoje rodiče, ale i učitele. Je těžké držet krok s novými technologiemi, je však alarmující, že rodiče ztrácí ponětí o tom, co jejich dítě na internetu dělají a kolik hodin u něj stráví. Děti využívají počítač a internet k mnoha aktivitám, ať už je to učení, hraní her, komunikace apod., mění se tím jejich aktivity až dramatickým způsobem. Mnohé děti dnes více oceňují virtuální přátelství na sociálních sítích než reálné přátelství. Stává se, že první seznámení s malbou má dítě na počítači či tabletu a zkouší čmárat. Dříve než chytne tužku, drží počítačovou myš a ťuká do klávesnice. Tato zkušenost je pro něj mnohem atraktivnější než nepatrná stopa pastelky.⁵⁰ Musíme mít na paměti, kdo stojí na počátku a kdo zodpovídá za to, kolik času stráví dítě u televize a počítače. Nejdůležitějším sociálním činitelem, který působí na děti, jsou rodiče. Rodiče umožňují dítěti přístup k digitálním technologiím, stanovují podmínky a řídí denní režim dítěte. Především rodina seznamuje dítě záměrně či nezáměrně s funkcemi a lákadly, které nabízejí média. Učí dítě zapínat televizi, počítač. Měli by také dítě učit i jak zpracovávat informace, které média zprostředkovávají. „Řada výzkumných studií prokázala, že masová média mají potenci ovlivňovat příjemce mediálních sdělení. Tyto zprávy vyvolávají znepokojení odborné i laické obce, neboť se nejčastěji koncentrují na to, do jaké míry můžeme sledování televize posilovat dětskou agresivitu, deformovat spotřební návyky a požadavky dětí, či snižovat jejich školní výkony.“⁵¹

Média jsou součástí života dítěte. A proto stejně jak vedeme děti ke správnému životnímu stylu, ekologii, musíme jim i ukázat správnou cestu k užívání médií. Říčan, ve své publikaci *Jak krotíme obrazovku*, uvádí doporučení, že děti by se měly nejvýše pět hodin týdně dívat na televizi. Deset hodin při dobrém výběru je ještě rozumná dávka

⁴⁹ Děti a média. *Děti a média* [online]. [cit. 2015-02-08]. Dostupné z. <http://www.detiamedia.cz/art/1446/co-znamena-pojem-televizni-dite.htm>

⁵⁰ HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha, 2012, s. 13

⁵¹ ŠEĐOVÁ, Klára. *Děti a rodiče před televizí: rodinná socializace dětského televizního diváctví*. Brno, 2007, s. 9.

pro dospělého jedince. Maximem pro sledování televize je vzhledem k duševnímu zdraví patnáct hodin týdně.⁵²

3.2 Pozitivní a negativní vzory z médií

Média mají významný vliv na jedince, ovlivňují jeho chování, postoje, názory. Mohou ale i rozšiřovat obzory poznání a vzdělávání, ovlivňují životní styl. V opačném případě vyvolávají napětí, navádějí ke společensky nežádoucímu chování, přesvědčují a manipulují s jedinci. Na každého jedince působí tentýž mediální obsah jinak.

Většinu sdělovacích prostředků je vytýkán negativní vliv, protože vedou děti k užívání konzumního životního stylu, odvádí děti od důležitých aktivit, jako je hra či komunikace. K rozšířeným názorům patří i to, že televize vede děti k tupému pozorování obrazovky. Dětem sedícím dlouho u televize nebo počítače schází správný a zdravý rozvoj pohybových a manuálních dovedností. Televize utlumuje tvořivé myšlení a fantazii. Častým problémem bývá nesprávně zvolený program. Děti předškolního věku neumějí zpracovávat velký přísun informací. V určité míře může nesprávný program ohrozit mravní vývoj dítěte. *„Násilí na obrazovce především láká k napodobování, děti si třeba zkoušejí šikanování bezbranného spolužáka, co viděly na videu A i když to přímo nenapodobují, oslabuje se jejich schopnost soucitu a probouzejí se v nich nebezpečné zálibení v krutostech, případně v destruktivitě, v ničení věcí. U jiných dětí může sledování násilných pořadů vést k bázlivosti, k přílišnému strachu z násilí, ke zbabělému chování.“*⁵³

Televizní pořady pro děti bývají téměř nevinné. Obsahují méně vražd, méně krve, ale i přesto je v televizních pořadech pro děti hodně násilí! Násilí má v těchto pořadech mírnější podobu: rvačky, honičky, nadávky, výhrůžky, výprask apod. Když však uvážíme věk dětí, neznamená to, že je to méně škodlivé. Jak uvádí Říčan ve své knize příklad o nevinném Méd'ovi Béd'ovi. Malý chlapec se dívá sám na večerníčka, náhle propukne v pláč a volá babičku „Babičko, pojd' honem, oni ho spálili“ a pláče. Dítě je nešťastné, že upálili zvířátko a nechápe proč. Druhý den babička sedí s chlapcem v křesle a společně se dívají na večerníčka. Opět se odehrává scéna s násilnými prvky kdy je světluška spolknutá a opět vyplivnutá na zem. Malý chlapec znovu propadá v nepochopení a je třeba mu celou

⁵² ŘÍČAN, Pavel a Drahomíra PITHARTOVÁ. *Krotíme obrazovku: jak vést děti k rozumnému užívání médií.* Praha, 1995, s. 42

⁵³ ŘÍČAN, Pavel a Drahomíra PITHARTOVÁ. *Krotíme obrazovku: jak vést děti k rozumnému užívání médií.* Praha, 1995, s. 19

pohádku vysvětlit. Proto je velice důležité, aby se rodiče dívali s dětmi společně na televizi nebo alespoň vybírali vhodný program a vždy byli na blízku k podání vysvětlení.⁵⁴

Přestože mediální svět má řadu negativních vlivů, musíme zdůraznit i jeho pozitivní stránky, které ovlivňují děti. Televize, internet ba dokonce i počítačové hry předkládají dítěti plno úžasných příležitostí. Děti mají možnost se díky mediálnímu světu dostat k mnoha informacím a znalostem, jsou jim předkládány pozitivní socializační vzory, názory, prožitky a emoce, ke kterým by se bez mediálních prostředků nedostaly. Navíc jejich podoba nemůže být zpochybňována, vezmeme-li příklad televize a kniha, je zde nesrovnatelný vizuální zážitek. Média poskytují radost, potěšení i odpočinek. A dobře nastavená hra i úspěch. I když se velmi často vytýká médiím, že vedou děti k pasivitě, jenomže pro mnohé děti to znamená, že by se nedostaly ke zkušenostem, protože některé zážitky jim v běžném životě nejsou zprostředkovány.⁵⁵ I když se zdá, že bez znalosti čtení nemohou děti předškolního věku počítač používat, mnohé programy jsou uzpůsobeny tak, aby čtení nebylo třeba. Výukové hry a programy doplňují zajímavým způsobem předškolní výchovu a připravují děti na příchod do základní školy. Hry rozvíjí u dětí logické a analytické dovednosti a podporují výuku písmen a čísel.⁵⁶

Neměli bychom odsuzovat média jako taková, ale snažit se je efektivně využít. Přizpůsobit a vybírat vhodný program úměrný věku dítěte a jeho rozumovému stupni vývoje. Po shlédnutém programu by měla následovat komunikace, co dítě vidělo, co dělá a proč to tak dělá.

---

⁵⁴ ŘÍČAN, Pavel a Drahomíra PITHARTOVÁ. *Krotíme obrazovku: jak vést děti k rozumnému užívání médií*. Praha, 1995, s. 17-18

⁵⁵ MERTIN, Václav, GILLERNOVÁ Ilona (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha, 2010 s. 213 - 215

⁵⁶ VAŇKOVÁ, Jana, Michal ČERNÝ. ICT v předškolním edukačním procesu. In: *Metodický portál: Články* [online]. [cit. 2015-02-11]. Dostupný z: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/p/13861/ICT-V-PREDSKOLNI-M-EDUKACNIM-PROCESU.html>>. ISSN 1802-4785.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CÍLE, METODY VÝZKUMU A STANOVENÍ HYPOTÉZ

V bakalářské práci jsem se zabývala otázkou, jaký je vztah médií a dětí předškolního věku, která média působí na děti a do jaké míry je ovlivňují. Ke zkoumání problému jsem zvolila kvantitativní metodu dotazníkového šetření. „*Podstatou kvantitativního výzkumu je výběr jasně definovaných proměnných, sledování jejich rozložení v populaci a měření vztahů mezi nimi. Na počátku je existující teoretické tvrzení, které je na základě precizní operacionalizace převedeno do hypotéz a následně ověřeno.*“⁵⁷ Kvantitativní výzkum umožňuje posbírat informace v poměrně krátké době od většího množství respondentů.

4.1 Cíle výzkumného šetření a hypotézy

Cílem výzkumu bylo zjistit, která média preferují děti předškolního věku nejvíce a jestli z daných médií přebírají vzory ať již pozitivní nebo negativní. Dalším cílem je zjistit, zda rodičům záleží na tom, co vidí děti v televizi nebo počítačových hrách a jestli dětem vybírají program sami.

V dotazníkovém šetření jsem se snažila zjistit, která média děti preferují nejvíce? Zda mají oblíbené postavy v televizi nebo v knize? Promítají se pohádkoví hrdinové v reálném životě dítěte? Sledují rodiče společně s dítětem televizi? Jaké pořady děti sledují? Ačkoliv nebyl zkoumaný počet dotazovaných ve všech parametrech reprezentativní, podle mě mapuje dostatečně oblast průzkumu na dané téma.

Problémy výzkumu

- Se kterými médii přichází dítě nejčastěji do kontaktu?
- Kolik času tráví děti u televize, počítače a čtení pohádek?
- Dívá se dítě samo na televizi či s rodiči?
- Hraje dítě samo počítačové hry anebo s někým?
- Zajímají se rodiče o to, co vidělo dítě v televizi a hrálo na počítači?
- Který program, pohádku, seriál dítě nejčastěji sleduje?
- Jaký typ počítačových her děti hrají?
- Mají děti oblíbeného hrdinu, a co na něm obdivují?

---

⁵⁷ ŠVARÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha, 2007, s. 22

V souvislosti s daným cílem práce byly zvoleny následující hypotézy, které se daným výzkumem potvrdí či vyvrátí. Disman definuje hypotézu jako: „ *Deduktivní metoda vychází z obecně formulovaného problému. Teoretický nebo praktický problém je přeložen do jazyka hypotéz. Hypotézy navrhuji, jaké spojení mezi proměnnými bychom měli najít, je-li naše hypotéza pravdivá. Pak následuje sběr dat. Odpovídají-li závislosti mezi sebranými daty vzorci předpovězenému v hypotézách, přijmeme hypotézy jako platné. Jinak musíme hypotézy odmítnout.*“⁵⁸

Hypotéza č. 1 Děti předškolního věku využívají více televizi než PC.

Hypotéza č. 2 Děti přebírají vzory z médií.

Hypotéza č. 3 Rodičům záleží na tom, jaké pořady děti sledují v televizi.

4.2 Metody výzkumného šetření a charakteristika respondentů

Jako metodu sběru dat pro výzkum jsem zvolila empirické šetření, které je realizováno formou anonymního dotazníku. Dotazníkové šetření je nejčastější forma kvantitativního výzkumu. V rámci výzkumného šetření většího počtu respondentů byl dotazník neekonomičtější. Dotazník je písemná podoba standardizovaného rozhovoru. Rozhovor je díky své časové a často subjektivní podobě používán méně. Dotazníkové šetření nám díky své písemné podobě umožňuje získat větší množství odpovědí v poměrně krátkém časovém úseku. Při sestavování dotazníku musíme mít na paměti, že ne každý respondent pochopí danou otázku správně. Proto dbáme na jejich srozumitelnost.

Dotazník pro rodiče se skládal z 16 otázek. V úvodu byli rodiče seznámeni, k jakému účelu dotazník slouží a zároveň byli požádáni, aby odpovídali pouze na jedno dítě v případě, když mají v rodině více dětí předškolního věku. První otázky věk a pohlaví dítěte sloužily pouze jako charakteristika cílové skupiny a k upřesnění pro rodiče, aby opravdu zvolili jedno dítě a k němu směřovali odpovědi. Otázky číslo 1, 2, 3 a 4 se týkaly preference médií. Dané otázky měly také posloužit k potvrzení či vyvracení hypotézy číslo 1. Druhá série otázek, 9,10,11,12,13 a 14 otázka, se vztahovala ke druhé hypotéze a jejímu zhodnocení. Všechny otázky se týkaly již konkrétního programu v televizi či v počítači. Zbývající otázky 5,6,7,8,14,15 a 16 se týkaly třetí hypotézy a toho, zda rodiče vědí, na co se jejich dítě dívá v televizi, jaké počítačové hry hraje.

---

⁵⁸ DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: Příručka pro uživatele*. Praha, 2000, s. 76

Většina otázek byla zvolena jako uzavřené, nabízející možnosti Ano, Ne, Nevím. Kromě uzavřených otázek byly použity i polouzavřené otázky, kde měli respondenti možnost vyjádřit i jinou odpověď, než která byla na výběr. Na titulní straně byly uvedeny instrukce k vyplnění. Sestavený dotazník byl ověřen v předvýzkumu na pěti rodičích, zda jsou všechny otázky srozumitelné. Přípomínky k dotazníku byly následně zohledněny.

Výzkum proběhl v únoru 2015. Vzor použitého dotazníku je uveden jako příloha P. 1. Vyplněné dotazníky jsem dále analyzovala a získané odpovědi jsem ukládala do tabulek pomocí programu Excel. Zjištěné výsledky byly zpracovány v procentech do přehledných grafů.

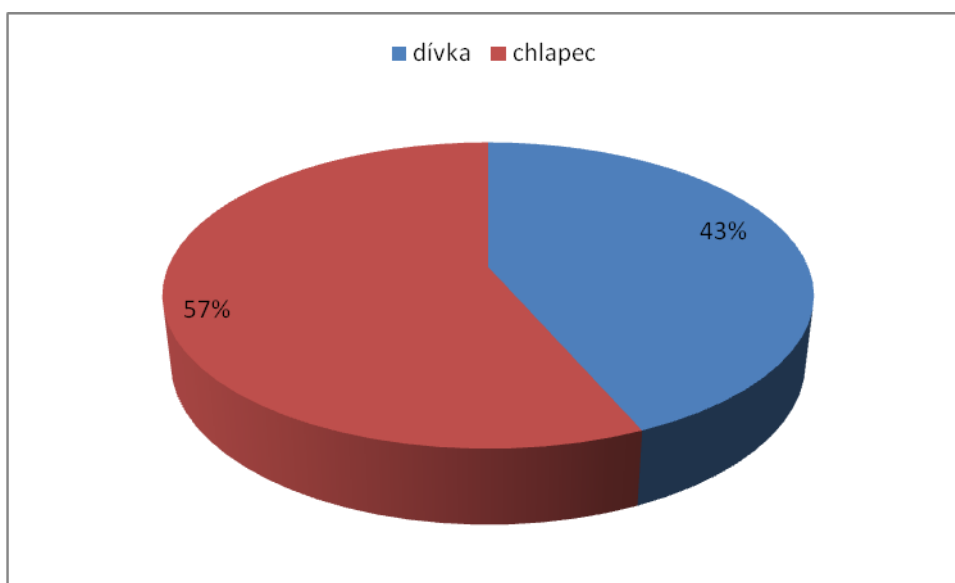
Pro výzkum jsem si zvolila rodiče dětí, které navštěvují mateřskou školu. Oslovila jsem rodiče dětí, kteří žijí v městě Brně a jejich děti navštěvují mateřskou školu. Dotazník byl vždy předán členu rodiny, který si dítě přišel vyzvednout. Bylo rozdáno celkem 130 dotazníků, z nichž se vrátilo 69 vyplněných.

4.3 Výsledky výzkumu

Celkem bylo osloveno 130 respondentů. Dotazník se skládal z 16 otázek. Výsledky dotazníku uvádím v následujících bodech podle čísla otázek.

Dotazníkové šetření se týkalo 30 dívek a 39 chlapců.

Graf č. 1: Pohlaví dítěte

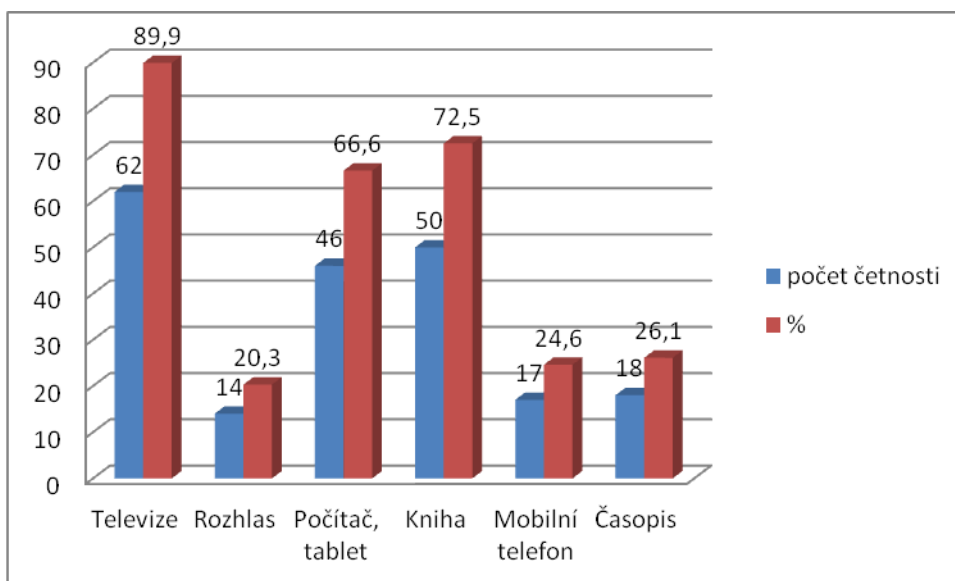

Otázka č. 1: Se kterými médii se Vaše dítě setkává v domácím prostředí nejčastěji?

Na výběr měli dotazovaní respondenti ze šesti možností vybrat tři média, se kterými se podle nich jejich dítě setkává nejčastěji. Dle znázorněného grafu vyplývá, že dítě se v domácím prostředí nejčastěji setkává s:

- Televizí 62 dětí (89,9 %)
- Rozhlasem 14 dětí (20,3 %)
- Počítačem, tabletem 46 dětí (66,6 %)
- Knihou 50 dětí (72,5 %)
- Mobilním telefonem 17 dětí (24,6 %)
- Časopisy 18 dětí (26,1 %)

Graf č. 2: Se kterými médii se Vaše dítě setkává v domácím prostředí nejčastěji

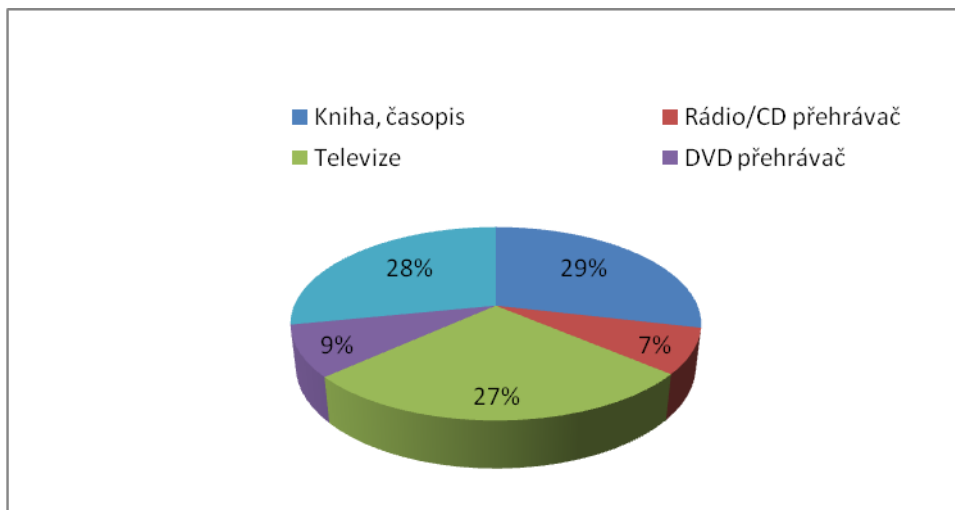

Otázka č. 2: Která média má Vaše dítě nejraději?

I zde měli rodiče na výběr ze tří možností aby uvedli, která média má jejich dítě nejraději. Z uvedeného grafu vyplývá, že děti mají nejraději knihu a to z 29 %, 28 % rodičů uvedlo počítač, 27 % dětí má rádo televizi, 9 % DVD přehrávač a 7 % rádio. Z daného grafu usuzují, že knihu mají děti rády z toho důvodu, že v jejich věku jim ji musí někdo číst

a tudíž jim je věnována pozornost na rozdíl od toho, když se dívají sami na pohádku v televizi nebo hrají hry na počítači.

Graf č. 3: Která média má Vaše dítě nejraději

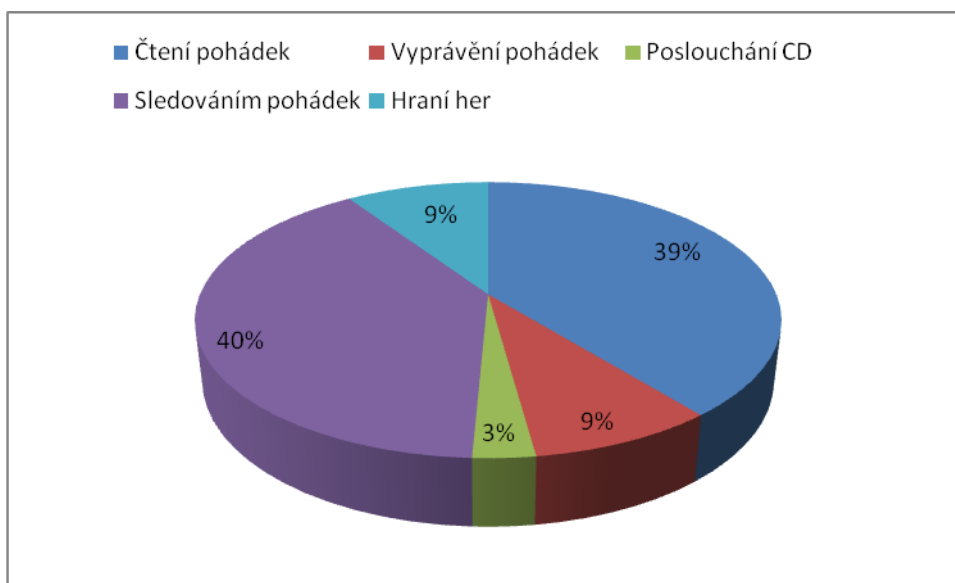

Otázka č. 3: Co z nabízených možností Vaše dítě nejvíce vyžaduje?

Na otázku co z nabízených možností Vaše dítě nejvíce vyžaduje, rodiče označili v 40 % sledování televizních pohádek či sledování počítače, 39 % si rádo nechá číst pohádku. Překvapivě hraní her vyžaduje nejčastěji pouze 9 % dotazovaných stejně jako vyprávění pohádek. Poslech pohádek na CD přehrávači vyžaduje pouze 3 % dětí.

Kupodivu co děti nejvíce vyžadují se role televize a čtení pohádek obrátila, ale jen o pouhé procento. Je to možná tím, že v televizi dítě vidí přímo postavu a nemusí si jí domýšlet. Pohádky a seriály pro děti bývají často velmi pestré a tím i pro děti přitažlivější.

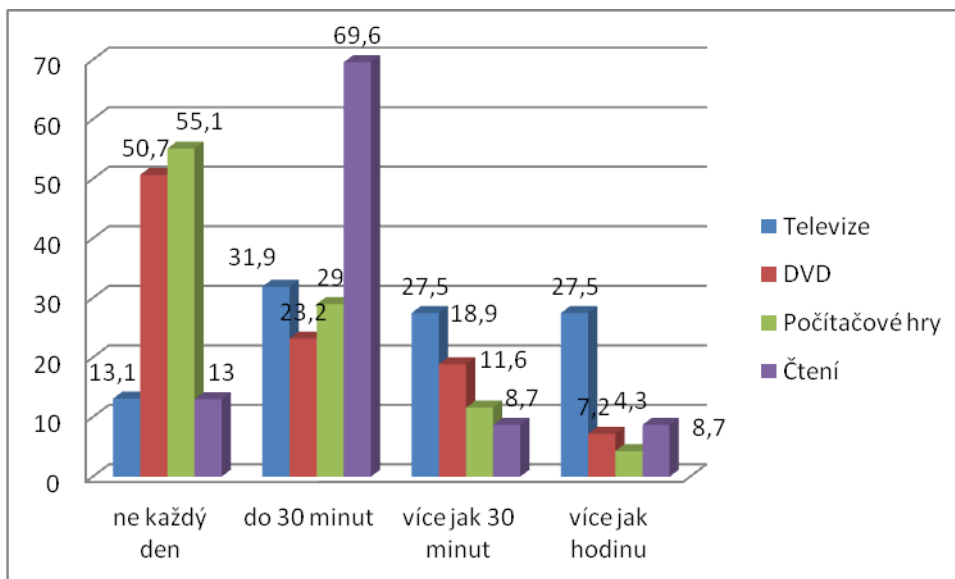
Graf č. 4: Co z nabízených možností Vaše dítě nejvíce vyžaduje

Otázka č. 4: Kolik času denně tráví Vaše dítě sledováním televize, DVD, hraním počítačových her a čtením?

U následující otázky měli rodiče určit, kolik času jejich dítě stráví nad výše uvedenými činnostmi. Z uvedeného grafu plyne, že čtením stráví nejvíce dětí a to 69 %, čtení se denně věnují do 30 minut. Půlka respondentů uvedla, že jejich dítě se denně nedívá na DVD a ani denně nehraje jejich děti počítačové hry. Více jak hodinu denně se televizi věnuje 27,5 % dětí, čtení 8,7 %, DVD 7,2 % a počítačovým hrám se denně více jak hodinu věnuje pouhých 4,3 % dětí.

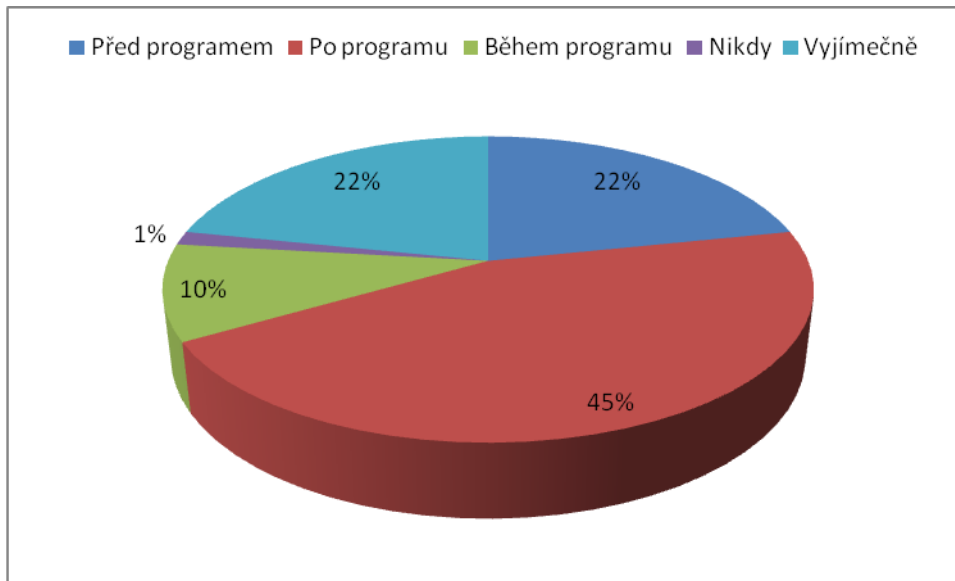
Graf č. 5: Kolik času denně tráví Vaše dítě sledováním televize, DVD, hraním počítačových her a čtením

Otázka č. 5: Povídate si s dítětem o sledovaném programu v televizi a o hrách na počítači?

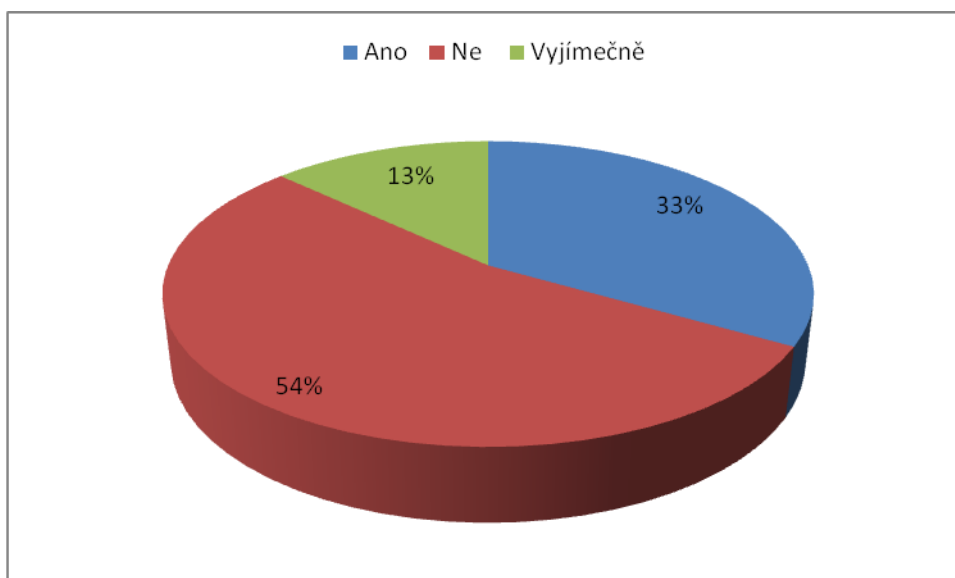
Z následujícího grafu lze usoudit, že 45 % rodičů jeví zájem o to, co jejich dítě vidí v televizi a proto 45 % hovoří s dítětem o tom, co vidělo v televizi a 22 % s dítětem dokonce hovoří před program, aby dítě vědělo, na co se bude dívat. Protože pro dítě je velice důležité mluvit o tom, co vidělo a především mu bylo vysvětleno, čemu nerozumí. Svět médií nabízí i agresivní a ne vždy v životě použitelné situace, které je dítě schopno převzít a následně nesprávně aplikovat.

Graf č. 6: Povídáte si s dítětem o sledovaném programu v televizi a o hrách na počítači

Otázka č. 6: Hraje Vaše dítě samo počítačové hry?

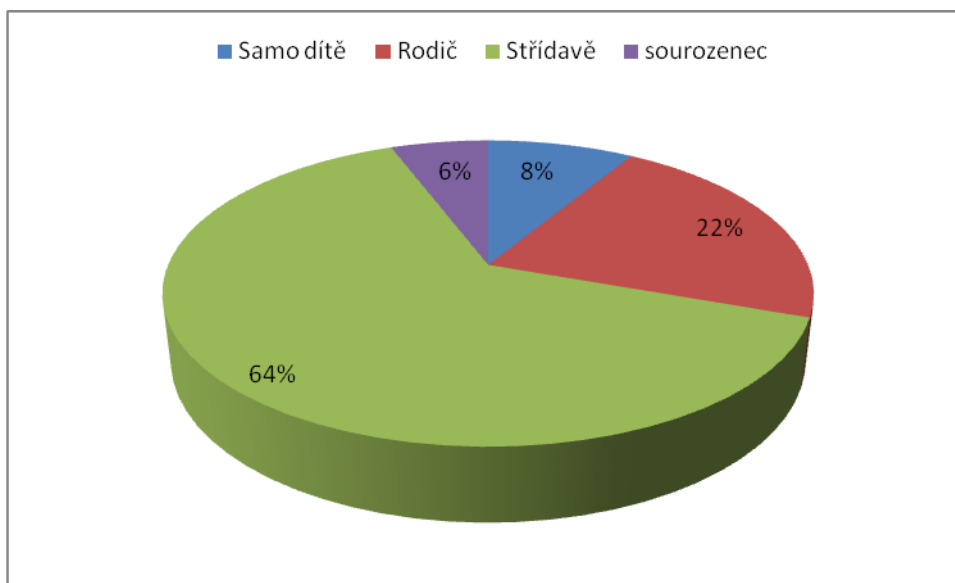
Následující otázka se zaměřovala na počítačové hry a to konkrétně zda děti hrají hry samostatně či s někým. Rodiče odpověděli, že z 54 % jejich děti počítačové hry sami nehrají, v 33 % si hrají děti sami počítačové hry a 13 % je hraje pouze vyjímečně. I zde se potvrdilo, že rodiče se zajímají o to co jejich dítě dělá a proto s nimi hrají hry.

Graf č. 7: Hraje Vaše dítě samo počítačové hry

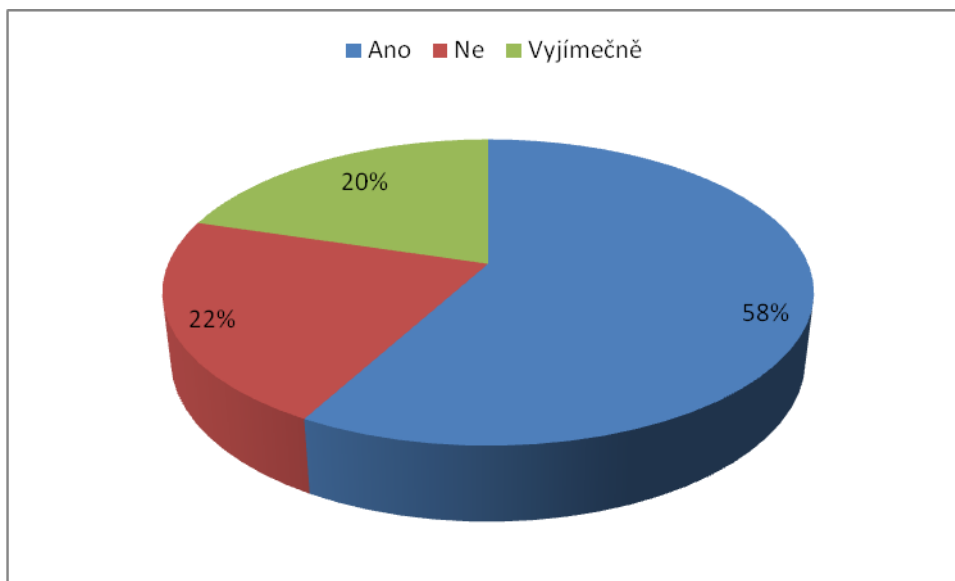
Otázka č. 7: Kdo vybírá program a počítačové hry pro Vaše dítě?

Výběr, co bude dítě sledovat v televizi a hrát za hry volí 64 % rodičů domluvou. 22 % rodičů dítěti vybere, co může shlédnout v televizi a zahrát si za hru. V šesti % vybírají dětem program sourozenci a 6 % dětí si může zvolit samo, co chce, shlédnou a zahrát si.

Graf č. 8: Kdo vybírá program a počítačové hry pro Vaše dítě**Otázka č. 8: Díváte se společně s dítětem na televizi?**

Osmá otázka uzavírala předchozí tři otázky, které si kladly za cíl zjistit, zda se rodiče zajímají o to, co jejich dítě vidělo v televizi a zda to s dítětem probírají, nebo nechávají na dětské fantazii. 58 % rodičů se dívá společně s dítětem na televizi, 22 % se nedívá vůbec a 20 % se dívá výjimečně.

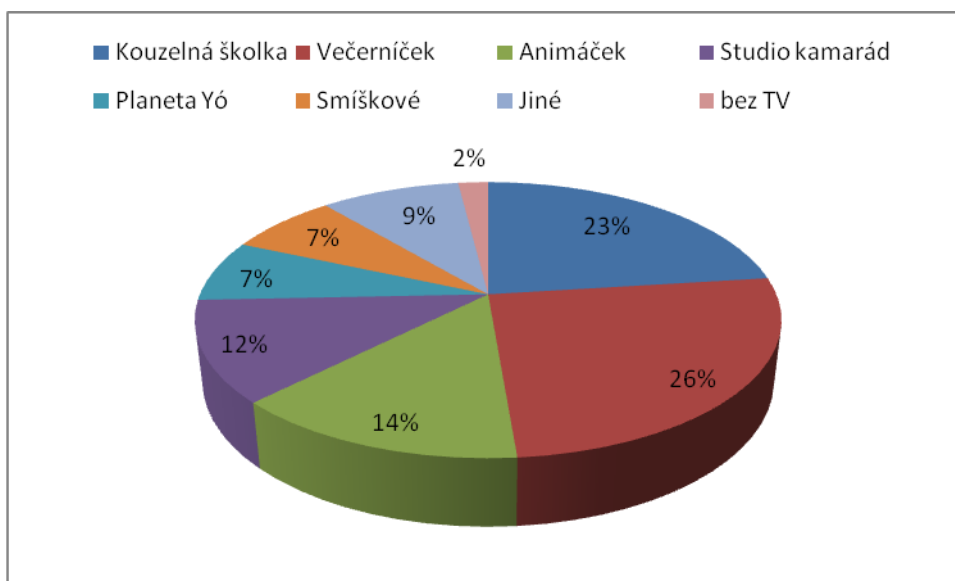
Graf č. 9: Díváte se společně s dítětem na televizi

Otázka č. 9: Který program Vaše dítě nejčastěji sleduje v televizi?

U otázky číslo devět měli rodiče opět zaznamenat nanejvýš tři možnosti, který program jejich dítě sleduje nejvíce anebo uvést jiný program, který není v nabídce. Největší sledovanost podle zúčastněných respondentů má Večerníček a to v 26 %, na druhém místě se umístila Kouzelná školka 23 % a na třetím místě se objevil Animáček 14 %, 12 % označila Studio kamarád, ostatní programy jako Smíškové, Planeta YÓ byly to 10 %. 2 % respondentů dokonce uvedlo, že televizi doma nevlastní vůbec. 9 % označily jiné programy, Jim Jam, Disney Channel. Z grafu se potvrdilo, že děti stále nejčastěji vyhledávají kreslené pohádky.

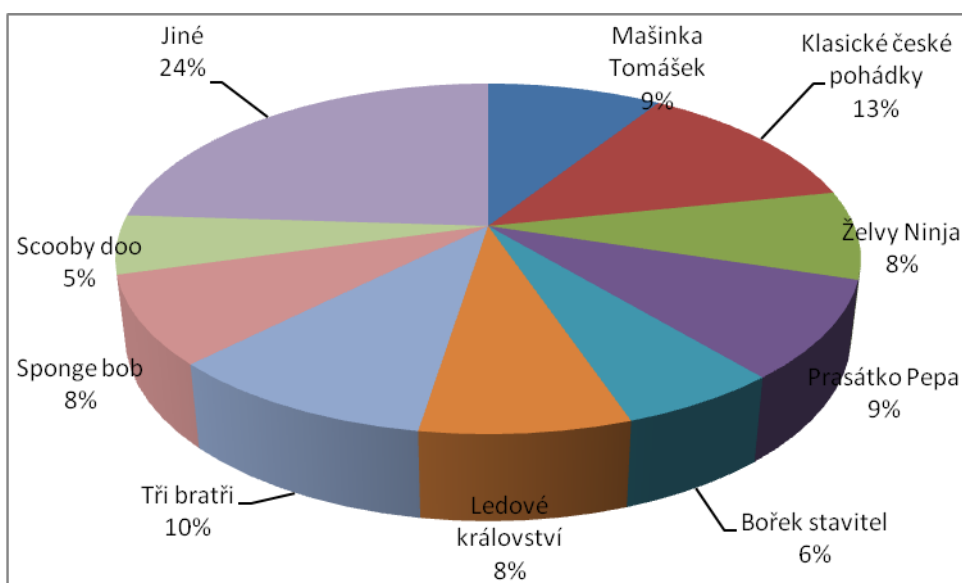
Graf č. 10: Který program Vaše dítě nejčastěji sleduje v televizi

Otázka č. 10: Jaké jsou oblíbené pohádky Vašeho dítěte?

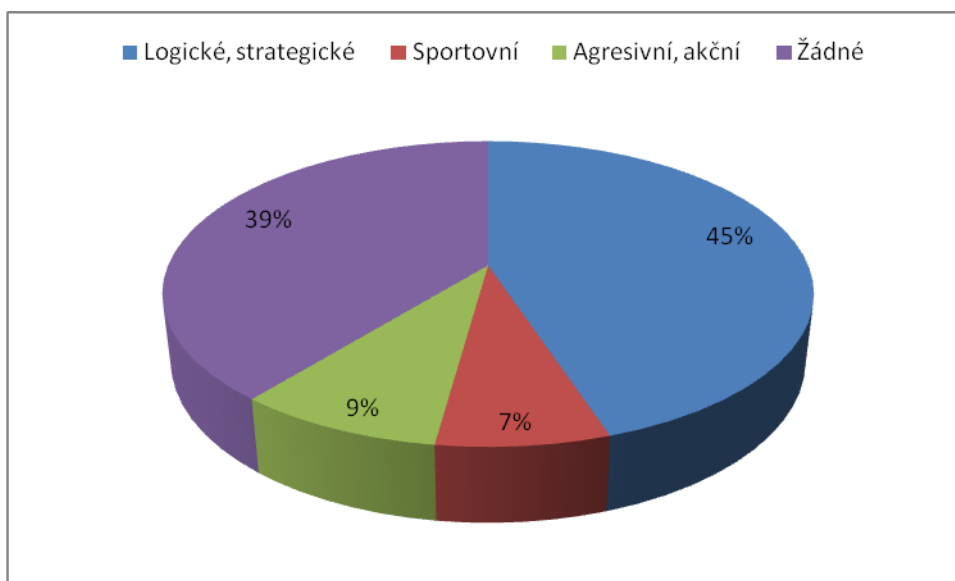
K uvedené otázce bylo možno vybírat z devíti pohádek a desátá možnost byla jiné pohádky, kde rodiče mohli uvést název. Z nabízených pohádek se na prvním místě umístily klasické české pohádky a to z 13 %. Mezi jiné pohádky rodiče uváděli například Batman, Superman, Letadélko Prášek, Ovečka Shoun, Pat a Mat a další pohádky.

Graf č. 11: Jaké jsou oblíbené pohádky Vašeho dítěte

Otázka č. 11: Jaké počítačové hry Vaše dítě hraje?

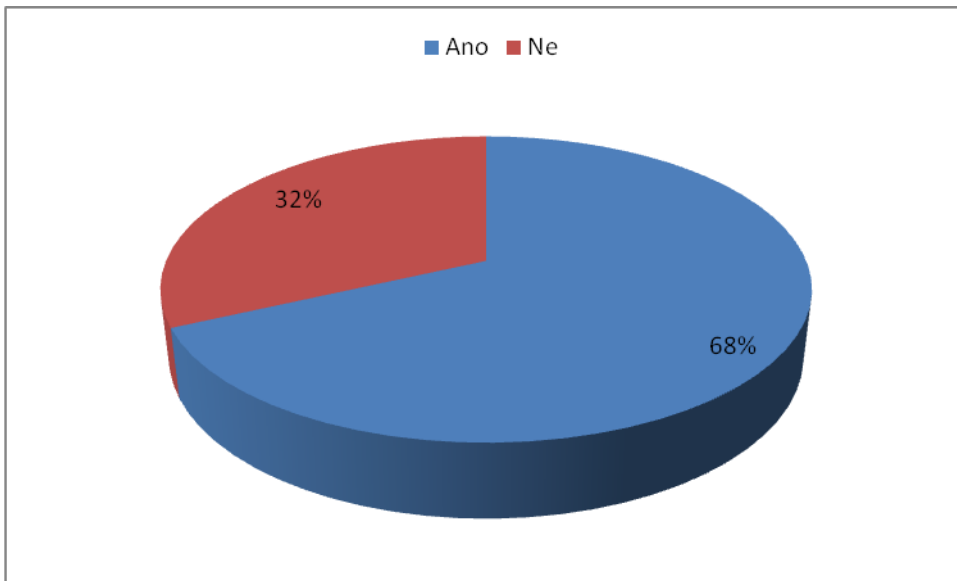
U otázky č. 11 rodiče uváděli, jaké hry jejich dítě hraje, 39 % rodičů uvedlo, že jejich dítě vůbec žádné hry nehraje, 45 % dětí podle svých rodičů hraje strategické, logické hry, 9 % hry akční, agresivní hry a 7 % hraje sportovní hry. Některé hry jsou ale diskutativní, do které kategorie patří. Protože, byť se ve hře stílí, je zařazena do strategických, neboť jde o přežití.

Graf č. 12: Jaké počítačové hry Vaše dítě hraje**Otázka č. 12: Má Vaše dítě oblíbeného hrdinu?**

Následující tři otázky se zaměřovaly na hrdiny, zda děti mají svého hrdinu, napodobují ho, a co na něm nejvíce obdivují.

68 % rodičů uvádí, že jejich dítě má oblíbeného hrdinu a 32 % uvedlo, že žádného hrdinu jejich dítě nemá. Z grafu tedy vyplývá, že děti potřebují někoho napodobovat a proto si vybírají právě pohádkové hrdiny, kteří jim umožňují naplnit proces učení, který je právě založený na nápodobě.

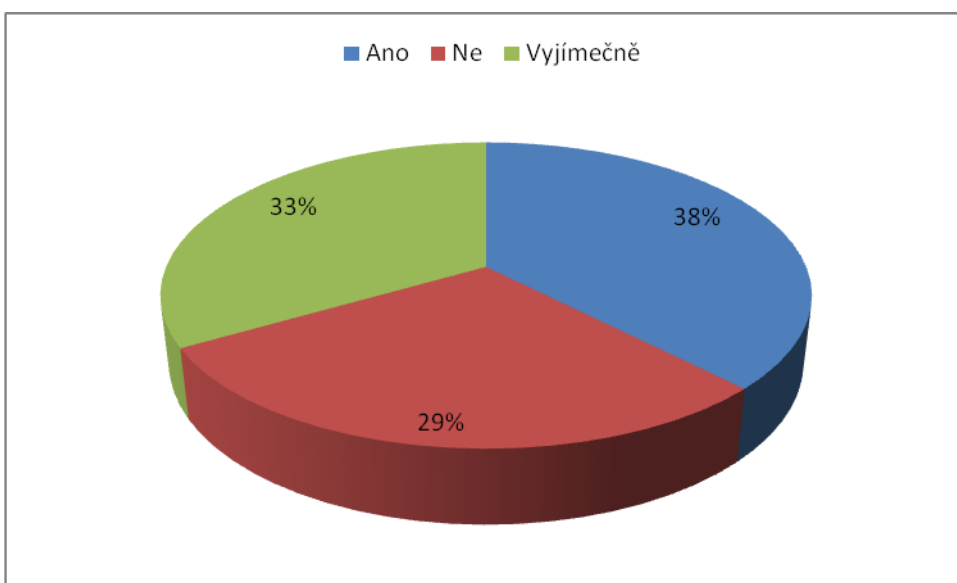
Graf č. 13: Má Vaše dítě oblíbeného hrdinu

Otázka č. 13: **Chová se Vaše dítě podle někoho, koho vidělo v televizi, ve hře či o něm slyšelo v pohádce?**

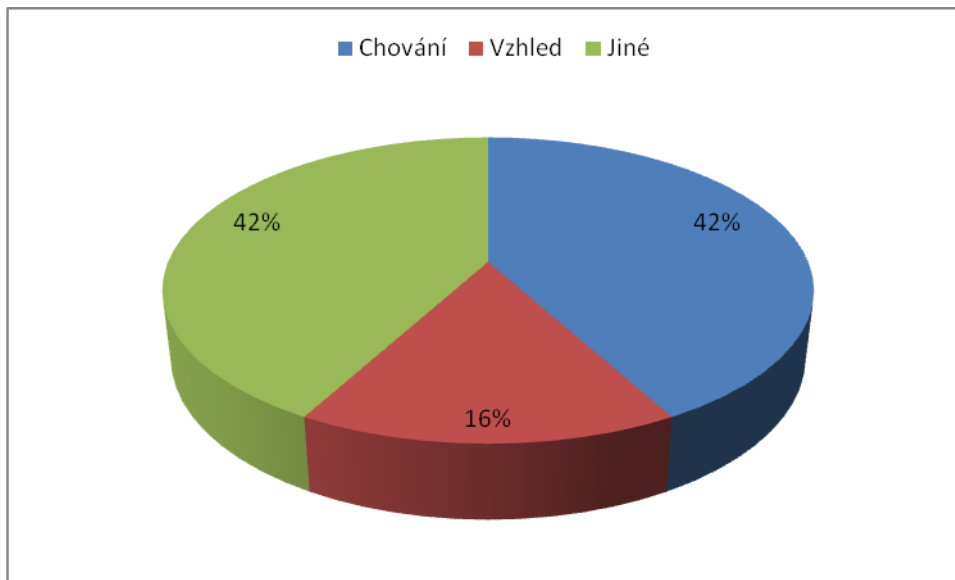
38 % rodičů se domnívá, že jejich dítě se dokonce chová podle svého hrdiny, 33 % uvedlo, že pouze vyjimečně se jejich dítě tak chová a 29 % rodičů se domnívá, že se jejich dítě nechová podle žádného hrdiny.

Graf č. 14: Chová se Vaše dítě podle někoho, koho vidělo v televizi, ve hře či o něm slyšelo v pohádce

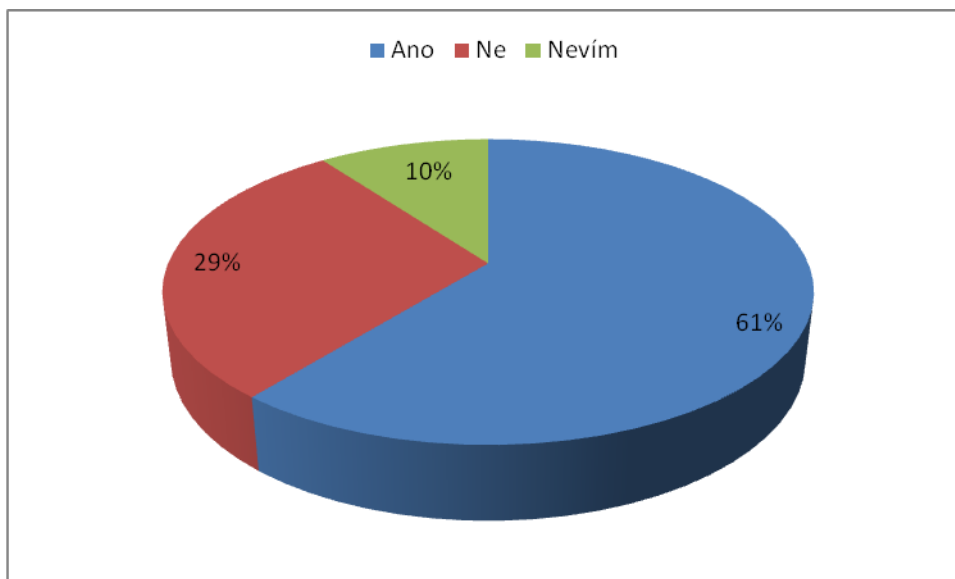
Otázka č. 14: Co nejvíce na uvedeném hrdinovi obdivuje?

Děti na pohádkových hrdinech z 16 % obdivují jejich vzhled, 42 % chování a zároveň stejný počet rodičů uvedl jiné. Mezi jiné rodiče uváděli zpěv, schopnosti, zbraně, úplně vše co daný hrdina má.

Graf č. 15: Co nejvíce na uvedeném hrdinovi obdivuje**Otázka č. 15: Domníváte se, že násilné pořady v televizi a agresivní hry ovlivňují chování Vašeho dítěte?**

Poslední dvě otázky se týkaly násilí a agrese, které mohou děti shlédnout v televizi a na počítači. První otázka zjišťovala, zda si rodiče myslí, že násilí na obrazovce ovlivňuje jejich děti. 61 % rodičů si myslí, že to jejich dítě ovlivní, 29 % si myslí, že to jejich děti nemůže ovlivnit a ani neohrožuje a 10 % neví. Dle mého názoru agrese na obrazovce děti ovlivňuje, protože dítě se učí pomocí nápodoby. Když je mu ale vhodným způsobem řečeno a prodiskutováno to co vidělo, nemusí to na něm zanechat katastrofální dopad.

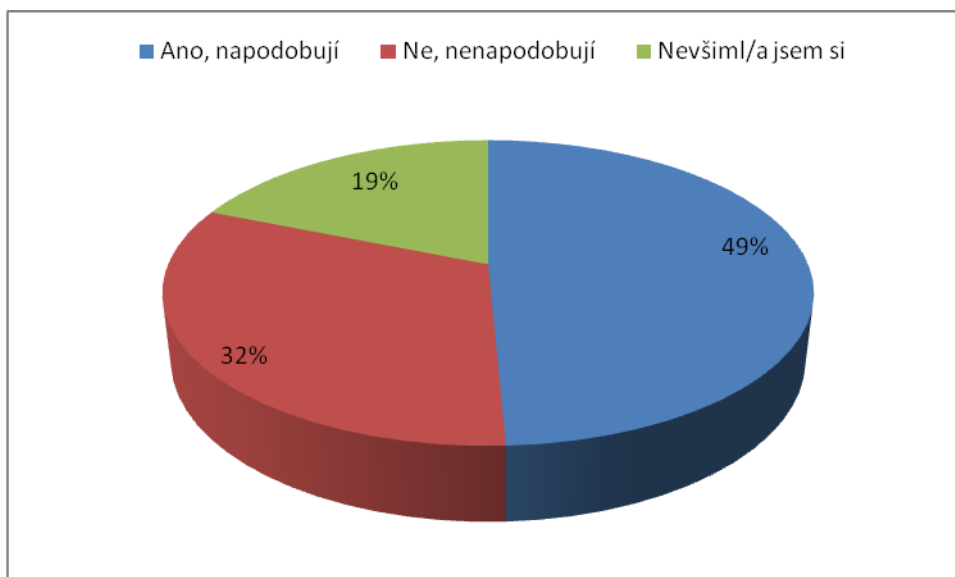
Graf č. 16: Domníváte se, že násilné pořady v televizi a agresivní hry ovlivňují chování Vašeho dítěte

Otázka č. 16: **Při zhlédnutí agresivního pořadu nebo jen agresivní scény vyvolává to nutkání u Vašeho dítěte napodobit danou scénu?**

Poslední otázka se ptala, jestli se děti skutečně chovají podle toho, co viděly. 49 % rodičů uvedlo, že ano, jejich dítě se chová podle toho, co vidělo. 32 % rodičů uvedlo, že jejich dítě nic takového nedělá a 19 % si toho nevšimlo, že by jejich dítě napodobovalo nějakou scénu z televizní obrazovky.

Graf č. 17: Při zhlédnutí agresivního pořadu nebo jen agresivní scény vyvolává to nutkání u Vašeho dítěte napodobit danou scénu

Shrnutí výsledků výzkumné části a vyhodnocení hypotéz

Cílem výzkumu bylo zjistit, zda média ovlivňují děti v předškolním věku. V úvodu praktické části byly stanoveny tři hypotézy, týkající se toho, zda děti využívají více televize než počítač, jestli přebírají vzory z médií a zda rodičům záleží na tom, co jejich dítě sleduje v televizi. Z dotazníkového šetření, které bylo určeno rodičům předškolních dětí, jsem zjistila, že nelze přesně určit jestli mají děti raději počítač či televizi. V oblíbenosti u dětí vyhrála o 1 % kniha nad počítačem a až na třetím místě je televize. Všechna tři média se liší pouze o již zmíněné 1 %. Hraní her vyžaduje pouze 9 % dětí, lze tedy usuzovat, že počítač může mnohdy sloužit i jen jako přenašeč pohádek. V sledovanosti dětí převažují pohádky kreslené, jako je Večerníček a Kouzelná škola. Rodiče se snaží s dětmi hovořit o programu v televizi a hrách. Program vybírají společně s dítětem a ani nenechávají z větší části hrát děti samotné na počítači. Domnívám se, že to může být způsobeno i tím, že v televizi je dán program a v dopoledních a odpoledních hodinách by se v něm neměly vyskytnout programy pro děti nevhodné. Na počítači je však situace jiná a dítě se lehce může dostat na stránky, které nejsou pro něj vhodné. Protože si více jak polovina rodičů myslí, že sledovaný program ovlivňuje jejich dítě v chování snaží se s nimi na televizi dívat a následně o programu i hovořit.

H:1 Předpokládám, že děti v předškolním věku využívají více televizi než počítač.

Děti v předškolním věku ve 40 % vyžadují televizi. Pouhých 9 % nejčastěji vyžaduje počítač. Neopomenutelné místo v životě dětí má čtení a to ve 39 %.

Hypotéza H1 byla **potvrzena**.

H:2 Předpokládám, že děti přebírají vzory z médií.

Průzkumné šetření prokázalo, že děti v 68 % mají vzory z médií, 38 % dětí se chová podle svého vzoru.

Hypotéza H2 byla **potvrzena**.

H:3 Předpokládám, že rodičům záleží na tom, co vidí dítě v televizi.

Více jak polovina, 58 % rodičů, sleduje společně s dítětem televizi, 22 % rodičů nechá dítě samotné sledovat program. Pouze 8 % dětí si může samo vybrat co bude sledovat na obrazovce, v 64 % se na tom podílí rodič.

Hypotéza H 3 byla **potvrzena**.

ZÁVĚR

Média jsou podstatnou součástí našeho života, proto není překvapením, že již děti v předškolním věku mají s nimi bohaté zkušenosti. Je důležité, abychom děti naučili mezi médii správně vybírat a vhodně je používat.

Cílem bakalářské práce bylo poukázat na to, jaký mají děti v předškolním věku vztah k médiím, která média děti vyžadují, kolik času jim věnují a jaká média ovlivňují a zasahují do života dítěte a zdali rodiče mají ponětí o tom, co jejich dítě v televizi sleduje a jaké počítačové hry hraje. Domnívám se, že všechny cíle jsem v průběhu bakalářské práce splnila. V teoretické části se podařilo shrnout informace o hromadných sdělovacích prostředcích, jejich dělení, charakteristiku a vliv na osobnost jedince. Protože je celá práce věnována dětem, byl ve stručnosti popsán vývoj dítěte v předškolním věku. Jelikož rodina je hlavní socializační činitel, který ovlivňuje vývoj dítěte, byla i jedna podkapitola věnována rodině a výchovným stylům v rodinách. Celou teoretickou část uzavírá kapitola Média v životě dítěte, ve které se podařilo shrnout pozitiva a negativa mediálního světa a přiblížení proč má dítě rádo média. V praktické části jsem se věnovala kvantitativnímu výzkumu, prováděnému formou dotazníkového šetření. Uvedená metoda byla vybrána z časového a finančního pohledu za nejvhodnější. V úvodu byly stanoveny tři hypotézy a následně vyhotoven dotazník, z jehož vyhodnocení a následného sestavení grafů byly všechny tři hypotézy potvrzeny.

V průběhu psaní bakalářské práce jsem se seznámila s řadou odborné literatury, která se zabývá médii a vývojem dítěte. Získané poznatky byly obohacující nejen pro psaní bakalářské práce, ale i pro mou profesi. Protože pracuji jako učitelka v mateřské škole, byl pro mě velmi cenný i výzkum, kde jsem si potvrdila, která média děti preferují, kterým médiím se věnují nejvíce doma a další důležité informace využitelné v praxi. Domnívám se, že by má práce mohla sloužit pro učitele mateřských škol k lepší orientaci v dané oblasti. Mohla by dále posloužit jako materiál k tvorbě vzdělávacích plánů např. školní vzdělávací program a jako materiál k mediální výchově. Rovněž bude bakalářská práce poskytnuta rodičům v mateřské škole, kteří se účastnili výzkumu.

Média se neustále vyvíjí a obklopují nás na každém kroku. Proto přítomnosti médií v životě dětí nezabráníme. Můžeme ale děti naučit jak vhodně a bezpečně média využívat tak, aby nám přinesly více užitku nežli škody. Především bychom měli děti naučit trávit volný čas i jiným způsobem nežli s médii, to je například hrou a výlety do okolí, protože to jsou hlavní činnosti, při kterých dítě poznává a objevuje svět kolem sebe.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BLAŽEK, Bohuslav. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995, 199 s. ISBN 80-858-5011-7.

BYTEŠNÍKOVÁ, Ilona. *Rozvoj komunikačních kompetencí u dětí předškolního věku*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 200 s. ISBN 978-802-1044-548.

BRIERLEY, John. *7 prvních let života rozhoduje: [nové poznatky o vývoji mozku a výchova dítěte]*. 1. vyd. Praha: Portál, 1996, 111 s. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-717-8109-6.

BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001, 391 s. ISBN 80-85947-67-6.

ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. 1. vyd. Brno: Nakladatel Jan Šabata, 2000, 377 s. ISBN 80-723-9060-0.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: Příručka pro uživatele*. 3.vyd. Praha: Karolinum, 2000, 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

HAUSER, Uli. *Rodiče potřebují hranice*. vyd. 1. Překlad Lucie Simonová. Praha: Portál, 2012, 171 s. ISBN 978-802-6200-642.

HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 228 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-717-8888-0.

HLADÍLEK, Miroslav. *Úvod do sociální a pedagogické komunikace*. vyd. 1. Praha: Vysoká škola J. A. Komenského, 2006, 67 s. ISBN 80-86723-16 - x.

HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. 1. vyd. Praha: Triton, 2012, 217 s. ISBN 978-807-3875-459.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. vyd. 2. Praha: Portál, 2007, 207 s. ISBN 978-80-7367-287-4.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 413 s. ISBN 978-807-3674-663.

KRAUS, Bohuslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008,2014, 119 – 133 s. ISBN 978-80-262-0643-9.

LENDEROVÁ, Milena, Tomáš JIRÁNEK a Marie MACKOVÁ. *Z dějin české každodennosti: život v 19. století*. vyd. 1. Praha: Karolinum, 2009, 430 s. ISBN 978-80-246-1683-4.

LISÁ, Lidka a Marie KŇOURKOVÁ. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*. vyd. 1. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství, 1986, 274 s.

MARTÍNEK, Zdeněk. *Agrese a agresivita u dětí a mládeže*. 1. vyd. Praha, 2008,24 s. ISBN 978-80-86956-29-9

MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. vyd. 1. Praha: Grada, 2002, 128 s. Pro rodiče. ISBN 80-247-0332-7.

MCLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím: extenze člověka*. 2., rev. vyd. Překlad Miloš Calda. Praha: Mladá fronta, 2011, 399 s. ISBN 978-80-204-2409-9.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. vyd. 1. Praha: Portál, 1999, 447 s. ISBN 80-717-8200-9.

MERTIN Václav, GILLERNOVÁ Ilona (eds.). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha, 2010, 247 s. ISBN978-80-7367-627-8

MIČIENKA Marek, Jan Jiráček a kol. *Rozumět médiím: základy mediální výchovy pro učitele*. vyd. 1. Praha: Partners Czech, 2006. ISBN 80-239-6762-2.

MIKULÁŠTÍK, Milan. *Interpersonální komunikace*. vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2001, 187 s. ISBN 80-731-8047-2.

POSPÍŠIL, Jan a Lucie Sára ZÁVODNÁ. *Mediální výchova*. vyd. 1. Kralice na Hané: Computer Media, 2009, 88 s. ISBN 978-807-4020-223.

POSTLER, Milan. *Média v reklamě: televize, rozhlas, tisk*. vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003, 104 s. ISBN 80-245-0629-7.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001, 322 s. ISBN 80-7178-579-2.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-7178-926-7.

ŘÍČAN, Pavel a Drahomíra PITHARTOVÁ. *Krotíme obrazovku: jak vést děti k rozumnému užívání médií.* vyd. 1. Praha: Portál, 1995, 62 s. ISBN 80-717-8084-7.

SUCHÝ, Adam. *Mediální zlo - mýty a realita: souvislost mezi sledováním televize a agresivitou u dětí.* vyd. 1. Praha: Triton, 2007, 168 s. Psyché (Triton), sv. č. 49. ISBN 978-807-2549-269.

ŠEĐOVÁ, Klára. *Děti a rodiče před televizí, Rodinná socializace dětského televizního diváctví* 1. vyd. Brno: Paido, 2007, 158 s. ISBN 978-80-7315-149-2.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.* vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

UHLÍŘ, František. *Sociologie rodiny s hlediska dětského vývoje.* 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství, 1947, s. 292

URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Karol MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění.* Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, s. 47-73. *Žurnalistika a komunikace.* ISBN 9788024735634.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie 1: Dětství a dospívání.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008, s. 467. ISBN 978-80-246-0956-0.

VAŇKOVÁ, Jana a Michal ČERNÝ. ICT v předškolním edukačním procesu. *Metodický portál*[online].2015[cit.2015-0408].Dostupnéz:<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/p /13861/ICT-V-PREDSKOLNIM-EDUKACNIM-PROCESU.html>

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Pohlaví dítěte

Graf č. 2: Se kterými médii se Vaše dítě setkává v domácím prostředí nejčastěji

Graf č. 3: Která média má Vaše dítě nejraději

Graf č. 4: Co z nabízených možností Vaše dítě nejvíce vyžaduje

Graf č. 5: Kolik času denně tráví Vaše dítě sledováním televize, DVD, hraním her na počítači a čtením

Graf č. 6: Povídáte si s dítětem o sledovaném programu v televizi či o hrách na počítači

Graf č. 7: Hraje Vaše dítě samo počítačové hry

Graf č. 8: Kdo vybírá program a počítačové hry pro Vaše dítě

Graf č. 9: Díváte se společně s dítětem na televizi

Graf č. 10: Který program Vaše dítě nejčastěji sleduje v televizi

Graf č. 11: Jaké jsou oblíbené pohádky, seriály, filmy Vašeho dítěte

Graf č. 12: Jaké počítačové hry Vaše dítě hraje

Graf č. 13: Má Vaše dítě oblíbeného hrdinu

Graf č. 14: Chová se Vaše dítě podle někoho, koho vidělo v televizi, ve hře, slyšelo o něm v pohádce

Graf č. 15: Co nejvíce na uvedeném hrdinovi obdivuje

Graf č. 16: Domníváte se, že násilné pořady v televizi a agresivní hry ovlivňují chování Vašeho dítěte

Graf č. 17: Při zhlédnutí agresivního pořadu nebo jen agresivní scény vyvolává to nutkání u Vašeho dítěte napodobit danou scénu

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P 1: Dotazník pro rodiče

Příloha P 1

Vážení rodiče,

jsem studentkou UNIVERZITY TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ, FAKULTY HUMANITNÍCH STUDIÍ, Institutu mezioborových studií a touto formou bych Vás ráda poprosila o vyplnění krátkého anonymního dotazníku. Získané údaje budou použity jako podklad pro výzkumnou část mé bakalářské práce, která se zabývá působením médií na děti předškolního věku.

Děkuji Vám za Váš čas, který jste věnoval/a tomuto dotazníku a za Vaše odpovědi.

Dagmar Prušová

Uveďte, prosím,

věk vašeho dítěte..... pohlaví vašeho dítěte.....

(Pokud máte dětí více, vyberte si prosím jedno dítě a odpovídejte pouze na to jedno)

1. Se kterými médii se Vaše dítě setkává v domácím prostředí nejčastěji (*vyberte max. 3 možnosti*)

- Televize
- Rozhlas
- Počítač/tablet
- Kniha
- Mobilní telefon
- Časopisy

2. Která média má Vaše dítě nejraději (*vybere max. 3 možnosti*)

- Knihu, časopis
- Rádi/ CD přehrávač
- Televizi
- DVD přehrávač
- Počítač/tablet

3. Co z nabízených možností Vaše dítě nejvíce vyžaduje (*vyberte max. 2 možnosti*)

- Čtení pohádek
- Vyprávění pohádek nebo příběhu
- Poslouchání pohádek na CD
- Sledování pohádek v televizi nebo na DVD přehrávači
- Hraní her na PC

4. Kolik času denně tráví Vaše děti sledováním televize, DVD, hraním her a čtením
Uveďte prosím dle nabídky, kolik času tráví průměrně Vaše dítě u následujících činností

Ne každý den

Do 30 minut denně

Více jak 30 minut denně

Více jak hodinu denně

-
- televize .....
  - DVD .....
  - čtení .....
  - Počítačové hry.....

5. Povídate si s dítětem o sledovaném programu v televizi a o hrách na PC

- Ano, před programem
- Ano, po programu
- Ano, během programu
- Nikdy
- Velmi zřídka

6. Hraje Vaše dítě samo počítačové hry

- Ano
- Ne
- Výjimečně

7. Kdo vybírá program a počítačové hry pro Vaše dítě

- Dítě si vybírá samo
- Rodič
- Střídavě, domluvou
- Sourozenec

8. Díváte se společně s dítětem na televizi

- Ano
- Ne
- Výjimečně

9. Který program Vaše děti nejčastěji sleduje v televizi (*vybere max. 3 možnosti*)

- Kouzelná školka
- Večerníček
- Animáček
- Studio kamarád
- Planeta Yó
- Smíškové
- Jiné,
uveďte.....
- Bez TV

10. Jaké jsou oblíbené pohádky Vašeho dítěte, vypište prosím

- Mašinka Tomášek
- Scooby doo
- Sponge bob
- Tři bratři

-
- Prasátko Pepa
  - Bořek stavitel
  - Ledové království
  - Jiné (uveďte prosím).....
  - želvy Ninja
  - klasické české pohádky

11. Jaké počítačové hry Vaše dítě hraje

- Logické, strategické
- Sportovní
- Agresivní, akční, „střílečky“
- Moje dítě žádné hry nehraje

12. Má Vaše dítě oblíbeného hrdinu/hrdiny

- Ano
- Ne

13. Co nejvíce na uvedeném hrdinovi obdivuje

- Chování
- Jeho vzhled
- Jiné (uveďte prosím).....

14. Chová se Vaše dítě podle někoho, koho vidělo v televizi, ve hře, slyšelo o něm v pohádce

- Ano
- Ne
- Výjimečně

15. Domníváte se, že násilné pořady v TV a agresivní hry ovlivňují chování Vašeho dítěte

- Ano
- Ne, nevím

16. Při zhlédnutí agresivního pořadu nebo jen agresivní scény vyvolává to nutkání u Vašeho dítěte napodobit danou scénu

- Ano, napodobují
- Ne, nenapodobují
- Nevšiml/a jsem si

Děkuji za Váš čas